

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

**Sosiaalinen vahvistaminen avoimessa
nuorisotilatyössä**

Katri Nieminen & Lotta-Julia Santanen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

11/2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Katri Nieminen & Lotta-Julia Santanen	Sivumäärä 51
Työn nimi Sosiaalinen vahvistaminen avoimessa nuorisotilatyössä	
Ohjaava(t) opettaja(t) Juha Nikkilä	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut, Hanna Katajamäki	
Tiivistelmä <p>Toiminnallinen opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Jyväskylän kaupungin nuorisotoimen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa syksyllä 2013. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää millaista on sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatoiminnassa sekä mikä on työntekijän rooli sosiaalisessa vahvistamisessa uudella tilalla.</p> <p>Tutkimusmenetelmiksi kehiteltiin kaksi sosiaalista vahvistamista tukevaa toiminnallista menetelmää, joita testattiin käytännössä kahdella eri Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelun nuorisotilalla. Menetelmien avulla pyrittiin selvittämään avoimessa tilatoiminnassa tapahtuvaa sosiaalista vahvistamista ja miten sitä voisi toteuttaa toiminnallisilla menetelmillä. Toinen päätavoite oli selvittää työntekijän roolia sosiaalisen vahvistamisen toteuttajan uudella nuorisotilalla. Lisäksi toteutettiin ryhmähaastattelu Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sosiaalisen vahvistamisen työtiimille. Aineistoa kerättiin menetelmien testaamisesta tehdyistä havainnoinneista ja kokemuksista sekä haastattelusta.</p> <p>Opinnäytetyössä esitellään nuorisotilatoimintaa, sosiaalista vahvistamista avoimessa nuorisotilatoiminnassa, toiminnallisia menetelmiä ja työntekijän roolia sosiaalisen vahvistamisen toteuttajana. Työssä annetaan myös näkökulmaa siihen, millaista on mennä tiloille uutena työntekijänä ja miten sitä voitaisiin helpottaa. Opinnäytetyöstä saaduilla tuloksilla pyritään kehittämään Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden toimintaa. Tulosten pohjalta pyritään pohtimaan sellaisia kehittämisideoita, joita Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut voisivat toiminnassaan hyödyntää.</p>	
Asiasanat sosiaalinen vahvistaminen, nuorisotilatyö, ehkäisevä päihdetyö, monikulttuurinen nuorisotyö	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Katri Nieminen & Lotta-Julia Santanen	Number of Pages 51
Title Social empowerment in open youth center work	
Supervisor(s) Juha Nikkilä	
Subscriber and/or Mentor The City of Jyväskylä's youth services, Hanna Katajamäki	
Abstract <p>Functional final thesis was carried out in cooperation with The City of Jyväskylä's youth services and HUMAK University of Applied Sciences in fall 2013. The aim of the final thesis was to figure out what is social empowerment in open youth center work and what is the role of the youth worker when it comes to social empowerment in a new youth center.</p> <p>There were two functional research method's about social empowerment in open youth center work. These research method's which were tested in two youth centers. The aims of the functional methods were to figure out what is social empowerment in open youth center work and how to use it in functional methods. The other goal was to figure out what is the youth workers role in social empowerment in new youth center. Also a interview was conducted for The City Jyväskylä's youth services social empowerment work team. The material was gathered by observations and experiences of functional methods and croup interview.</p> <p>Thesis presents youth work center work, social empowerment in open youth center work, functional methods and youth workers role in social empowerment in a new youth center. Thesis provides perspectives about what is it like to go to a new youth center as a youth worker's point of view and how to make it easier. The result will be used to develop The City of Jyväskylä's youth services. Thesis provides ideas that can be used to develop The City of Jyväskylä's youth services.</p>	

SISÄLLYS

1 Johdanto	5
2 Nuorisotyö Suomessa	6
2.1 Nuorisotyön historia	6
2.2 Nuorisotyön luonne ja etiikka	8
2.3 Kunnallisen nuorisotyön tavoitteet	10
2.4 Nuorisotyön toimintamuodot	11
3 Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut	12
3.1 Organisaatio	12
3.3 Nuorisokortit	16
4 Teoreettiset lähtökohdat	17
4.1 Sosiaalinen vahvistaminen	17
4.2 Nuori ja nuorisotilatyö	18
4.3 Monikulttuurinen nuorisotyö	20
4.4 Ehkäisevä päihdetyö	21
5 Menetelmälliset lähtökohdat	22
5.1 Tutkimuskysymykset	22
5.2 Toiminnallinen opinnäytetyö	23
5.3 Kvantitatiivinen ja empiirinen tutkimus	24
5.4 Etnografinen tutkimus – osallistuva havainnointi	25
6 Aineisto ja sen avaaminen	26
6.1 Menetelmät	26
6.2 Sosiaalisen vahvistamisen työtiin ryhmähaastattelu	28
6.3 Ohjaajan rooli	29
7 Aineiston analysointi	30
7.1 Toiminnan kuvaaminen	31
7.2 Millaista on sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatyössä?	33
7.3 Sosiaalisen vahvistaminen menetelmien testaaminen	37
7.4 Tilatyöntekijän rooli uudella nuorisotilalla sosiaalisessa vahvistamisessa	40
8 Kehittämisideoita	42
8.1 Sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatoiminnassa	43
8.2 Kuinka helpottaa työntekijää menemään uudelle tilalle?	46
9 Loppusanat	47
9.1 Tavoitteiden saavuttaminen ja menetelmien valinta	47
9.2 Parityöskentely ja ammatillinen kasvu	49
LÄHTEET	51

1 Johdanto

Opinnäytetyöntekijät toteuttivat omat kehittämisprojektit Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluille keväällä 2013. Projektien aikana syntyi sellainen ajatus, että olisi halua tehdä myös opinnäytetyö samaan paikkaan. Paikka oli tuttu entuudestaan, joten opinnäytetyön aloittaminen ei vaatinut organisaatioon tutustumista etukäteen, vaan tämä pohjatyö oli jo tehty. Opinnäytetyön aihe alkoi muodostua projektien edetessä. Kehittämisprojektien tilaajat esittivät idean, että opinnäytetyön voisi tehdä sosiaalisesta vahvistamisesta nuorisotilatyössä, koska Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden nuorisotyöntekijöille käsite on ollut hieman epäselvä. Ideassa houkutteli työn toiminnallinen puoli. Syntyikin idea siitä, että opinnäytetyöhön kehiteltäisiin muutama sosiaalisen vahvistamisen menetelmä ja niitä käytäisiin kokeilemassa käytännössä nuorisotiloilla.

Alun perin opinnäytetyön ajatuksena oli tehdä sosiaalisen vahvistamisen käsikirja, jotta kaikki nuorisopalveluiden työntekijät olisivat tietoisia siitä, mitä on sosiaalisen vahvistaminen ja mitä se voi käytännössä nuorisotilatyössä olla. Työn edetessä opinnäytetyön tilaajat esittivät ajatuksen, että tutkittaisiin sitä, millaista on mennä uudelle nuorisotilalle töihin. Nuorisopalveluilla tilatyöntekijöiden vaihtuvuus on suurta ja työntekijät voivat tehdä töitä tiloilla, missä eivät normaalisti työskentele. Näiden ideoiden pohjalta opinnäytetyö aloitettiin. Työhön kuuluu konkreettiset sosiaalisen vahvistamisen menetelmät, jotka opinnäytetyön tekijät itse kehittivät ja toteuttivat kahdella tilalla. Tämän lisäksi aineistoa kertyy sosiaalisen vahvistamisen tiimin haastattelusta sekä lähdekirjallisuudesta.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää sosiaalisen vahvistamisen luonnetta avoimessa nuorisotilatyössä. Lisäksi tavoitteena on selvittää sitä, mikä on työntekijän rooli sosiaalisen vahvistamisen toteuttamisessa uudella tilalla. Opinnäytetyö antaa myös näkökulmaa siihen, millaista on mennä uudelle nuorisotilalle töihin.

2 Nuorisotyö Suomessa

Tässä luvussa esitellään sitä, mitä nuorisotyö on Suomessa. Opinnäytetyö liittyy nuorisotyöhön, joten sen vuoksi seuraavassa luvussa esitellään nuorisotyön historiaa, luonnetta ja etiikkaa, tavoitteita sekä toimintamuotoja.

2.1 Nuorisotyön historia

1800-luvun lopulla syntyneitä nuorisojärjestöjä voidaan pitää suomalaisen nuorisotyön alkuna. Tällöin nuorisotyötä tehtiin pääosin vapaaehtoisvoimin, eikä alalle ollut vielä omaa koulutusta. Järjestöjen jäsenet saivat kokemusta työhön käytännön tekemisen kautta. Pikkuhiljaa syntyi kuitenkin tarve saada yhdenmukaista osaamista alalle. 1945-vuonna tämä toteutui, kun ensimmäinen nuorisohjaajakoulutus alkoi Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa. Tämä mahdollisti sen, että alalle saatiin yhdenmukaisia, osaavia nuorisotyöntekijöitä. Koulutuksen alkaminen oli merkittävä askel suomalaisen nuorisotyön ammatillistumiselle. (Soanjärvi 2011, 11.)

Alun perin nuorisotyössä tavoitteet eivät ole olleet kovinkaan kasvatuksellisia; pyrittiin siihen, että nuoret saadaan pois katukuvasta, johonkin paikkaan jossa aikuiset voivat heitä valvoa. Myöhemmin 1960-luvun tienoilla ensimmäisissä nuorisokahviloissa työntekijät alkoivat pohtia nuoria yksilöinä ja ongelma ryhmät pyrittiin hajottamaan. Tavoitteena oli, että nuori olisi tasapainoinen yksilö ja että hän sopeutuisi yhteiskuntaan. (Toiviainen 1988, 34- 35.)

Ensimmäisiä nuorisokahviloita ei nähty kovinkaan positiivisessa valossa: ne kilpailivat kunnan palveluiden kanssa, ne eivät olleet tarpeeksi kasvatuksellisia paikkoja ja vanhemmat olivat epäluuloisia toiminnan lähtökohdista. Tavoitteena toiminnalle oli se, että myös niin sanotusti kadulla oleileva nuoriso saataisiin jonkin ohjatun ja valvotun toiminnan pariin. 1960-luvulla pohdittiin, pitäisikö tämänkaltaisille nuorille olla kuitenkin enemmän kohdennettua pienryhmätoimintaa. Nuorisokahvilat astuivat tässä kohtaa mukaan; pyrittiin järjestämään matalan kynnyksen toimintaa nuorille, jotka eivät ennestään kuuluneet minkään nuo-

risotoiminnan piiriin ja heillä oli huonot kytkökset aikuisiin tai ei kytköksiä lainkaan. Toimintaa pystyttiin myös suunnittelemaan osallistuvien nuorten kehitystason mukaisesti. (Toiviainen 1988, 35- 37.)

Ryhmätoiminta sai aluksi kovasti kritiikkiä, koska koettiin, että nuoria pyrittiin ohjailemaan eikä heille annettu mahdollisuutta vaikuttaa, eikä heille annettu vastuuta riittävästi. Nuoret itse toivoivat, että heille tarjottaisiin paikka, jossa he saisivat viettää vapaa-aikaa ystävien kanssa, ilman että joku aikuinen ohjaisi heitä jatkuvasti. Nuorisotyöntekijän tehtävä olisi siis toiminnan suunnittelu, ylläpito ja yhteydenpito yhteistyötahoihin. Tilatoiminnalle asetettiin kasvatuksellinen tavoite: ”nuorten kasvaminen demokraattisen yhteiskunnan aktiivisesti osallistuviksi kansalaisiksi.” Nuorille järjestettävän toiminnan tulisi pysyä hyvin matalan kynnyksen toimintana ja toiminnan suunnittelussa tulee kuulla nuoria ja heidän toiveitaan. (Toiviainen 1988, 39.)

1970-luvulla nuorisokahvila toiminnan idea muuttui; tiloille tulisi saada kaikenlaisia nuoria, ei vain käytöshäiriöisiä. Kunnat tarjosivat nuorille paikkoja johon mennä, jossa heillä on mahdollisuus saada ammattimaista ja valvottua ohjausta sekä palvelua. Työntekijät alkoivat panostaa tilojen ulkonäköön ja viihtyisyyteen, toiminnan sisältöön ja työntekijäkysymykseen. Tilat olivat usein tietyn muotoisia: yksi isompi yhteistila ja sen ympärillä pienryhmähuoneita, jotka olivat painottuneet johonkin tiettyyn toimintaan. Perus toimintaa oli kolmenlaista; vapaata kaikille nuorille avointa toimintaa, pienryhmätoimintaa ja erikoistapahtumia, esimerkiksi retkiä ja juhlia. Nuorille annettiin myös mahdollisuus perustaa niin sanottu johtokunta, joka suunnitteli toimintaa ja tapahtumia, olihan kyse yhteiskunnallisesta, kasvatuksellisesta palvelusta. Nuorisotyöntekijältä vaadittiin monipuolista osaamista; taitoa työskennellä monimuotoisten ryhmien sekä yksilöiden kanssa, monipuolista harrastustoiminnan tuntemusta sekä luontaista nuorten käsittelytaitoa. (Toiviainen 1998, 41- 42.)

Kunnallista avointa nuorisotoimintaa alettiin kehittää kasvatusmuotona. Haluttiin mahdollistaa toimintaa kaikille nuorille taustoista riippumatta. Nuorelle tarjotaan toiminnan kautta seuraavia asioita: viihtyisä vapaa-ajan ympäristö, nuoren aktivoiminen, käytös- ja seurustelutapojen opettaminen, aikuiskontaktin tarjoaminen, luovuuden edistäminen sekä aggressioiden purkautumisien tarjoaminen.

Kaikki eivät kuitenkaan olleet avoimen tilatoiminnan kannalla tai tilat eivät kyenneet saavuttamaan vaadittuja kriteerejä. Tilat olivat huonokuntoisia, toiminta oli passiivista oleilua, toimintaan käytettiin kunnan rahoja ja nuoria ei edes valvottu kunnolla. Kritiikkiä tuli erityisesti epäpätevistä työntekijöistä ja ohjaajista. Rahoituksen saaminen oli myös hankalaa, koska sitä saatiin osallistujamääristä, ei kasvatustavoitteiden saavuttamisesta. (Toiviainen 1998, 42- 43.)

Nuorisotyö nousi kolmanneksi kasvattajaksi kodin ja koulun rinnalle. Se täydensi muita kasvattajia siten, että se vastasi nuorten vapaa-ajasta ja keskittyi erityisesti toveriryhmiin. Nuorisotyö tapahtuu nuoren todellisessa elinympäristössä, toiminta lähtee nuoren tarpeista ja kiinnostuksen kohteista ja toiminta on vapaamuotoista. Avoin nuorisotyö erosi myös aiemmista nuorisotyön muodoista, sillä toiminta oli niin sanotusti aatteetonta eikä siinä ollut kiinteää ohjelmaa. Nuorisotyön tulisi täydentää kodin ja koulun kasvatusta. (Toiviainen 1998, 42-43.)

2.2 Nuorisotyön luonne ja etiikka

Kun tarkastellaan kunnallista nuorisotilatyötä nykypäivänä, ei toiminnan lähtökohdat ole paljoa muuttuneet. Edelleen kasvatustavoitteet ovat samat; halutaan tarjota kaikille nuorille matalankynnyksen toimintaa, jossa on mukana aikuinen, joka pyrkii auttamaan nuorta kasvamaan oman elämänsä subjektiksi ja täysipainoiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Nuorille tarjotaan nuorisotilalla tänäkin päivänä vapaata toimintaa, pienryhmätoimintaa sekä erilaisia tapahtumia. Melko samana nuorisotyössä on pysynyt se tosiasia, että ne nuoret, joilla olisi eniten tarvetta ohjattuun toimintaan ja aikuisen tukeen, ovat niitä, jotka eivät halua osallistua sen enempää. He tulevat tiloille, mutta heidän kanssaan on vaikeaa saada kasvattajasuhdetta. He eivät välttämättä luota aikuisiin ja heidän elämässään on paljon asioita, joihin he eivät halua aikuisten puuttuvan. Vaikkakin vuosikymmenien aikana nuorisotyöntekijöiden koulutus on parantunut, tähän seikkaan ei kyetä vielääkään vaikuttamaan niin hyvin, kuin sille olisi tarvetta.

Lain mukaan nuorisotyön tulisi olla ohjausta, palvelua, tukemista, toimintaa ja kasvatusta. (Raitakari & Virokannas 2009, 9.) Keskustelua on käyty paljon siitä millaista nuorisotila toiminnan tulisi olla; matalan vai korkean profiilin nuorisotyötä. Matalan profiilin nuorisotyö tarkoittaa sitä, että nuorille on mahdollistettu paikka johon tulla oleilemaan, mutta sen enempää toimintaa nuorille ei oikeastaan järjestetä. Korkean profiilin nuorisotilatyössä nuorille tarjotaan erilaisia aktiiviteetteja paljonkin. Tämän kaltaisia nuorisotiloja on jo perustettu ja niitä kutsutaan esimerkiksi monitoimi- ja kulttuuritiloiksi. Niin tai näin, tärkeää on kuitenkin, että toiminta lähtee nuoresta itsestään ja tämän kiinnostuksen kohteista sekä henkilökohtaisista tarpeista. Avointa nuorisotilatyötä voi olla vaikeaa suunnitella etukäteen, jos se ei ole kohdennettua. Erinäisistä syistä juurikin ne nuoret jotka tarvitsisivat eniten apua ja ohjausta, ovat niitä, joita on vaikeinta saada suunniteltuun toimintaan mukaan. Nuoria ei kuitenkaan tule pakottaa osallistumaan toimintaan, jos se, että nuori on saapunut tilalle, on hieno asia. (Kemppinen 1999, 71.)

Nuorisotilalla olevat nuoret ja tilalla työskentelevät aikuiset muodostavat eräänlaisen yhteisön. Yhteisöllisyyteen kuuluu olennaisena osana se, että jaetaan yhteinen tai yhteisiä asioita, yhteisön jäsenillä on myös samanlaisia ajatuksia, toiveita ja tavoitteita. Toimiva yhteisö on sellainen, jossa jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa, tulla kuulluksi ja hänellä on oikeus vuorovaikutukselliseen toimintaan. Toiminnan tulee olla yhteisöllistä ja vuorovaikutuksellista myös nuorisotilatyössä. (Kurki 2000, 129.) Nuorisotyöntekijän ja nuoren välinen suhde olisi ihanteellinen, jos se kattaisi yhteisöllisen suhteen kriteerit; suhde on dialoginen, solidaarinen, avoin, uudistumiskykyinen ja pysyvä. (Kurki 2000, 130.)

Nuorisotyön ammattieettisessä ohjeistuksessa kerrotaan, että nuorisotyö vahvistaa nuoren osallisuutta lähiyhteisössä, eri kulttuureissa ja yhteiskunnassa. Omalla työllään nuorisotyöntekijä edistää nuorten yleisiä elinoloja olemalla läsnä nuoren elämässä. Yhdessä nuoren kanssa nuorisotyöntekijä kehittää turvallisen toimintaympäristön kasvamiselle. Tulee muistaa, että nuorisotyö muuttuu nuorten tarpeiden ja nuorisokulttuurien mukaan, työntekijä luo edellytykset nuorten osallisuudelle, pelkojen voittamiselle sekä unelmien toteuttamiselle. Nuorisotyön tulee huomioida toimintaympäristöt ja ilkivaltaan tulee puuttua. Nuoria tulee neuvoa kestäväen kehityksen kannustamiseen ja nuorisotyöntekijä valitsee

toimintamuotoja, jotka ovat luontoa kunnioittavia ja ympäristöystävällisiä. (Alianssi 2012.)

Nuorisotyölle ei ole määritelty tai tehty mitään ohjekirjaa siitä, miten työtä tehdään tai miten sitä tulisi tehdä. Nuorisotyö on siis informaalia kasvatusta. Koska nuorisotyölle ei ole olemassa tiettyä runkoa miten sitä tulisi tehdä, saattavat niin sanotut tulokset jäädä näkymättömiksi. (Soanjärvi 2011, 100.)

2.3 Kunnallisen nuorisotyön tavoitteet

Opinnäytetyössä nostetaan useassa kohdassa esille nuorisotyön kasvatukselliset tavoitteet. Nuorisotyölle asetetut tavoitteet on esitetty Nuorisolaissa (7/2006), jossa esitetään, että nuorisotyön tulee tukea nuorten kasvua sekä itseenäistymistä, nuorten kasvu- ja elinoloja tulee parantaa, nuorta tulee auttaa tulemaan yhteiskunnan aktiiviseksi kansalaiseksi ja ammattilaisen tulee vahvistaa nuoria sosiaalisesti. Nuorisolaissa nuorisotyön arvoiksi ovat asetettu yhteisvastuullisuus, yhteisöllisyys, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, terveet elämäntavat sekä elämän ja ympäristön kunnioittaminen. Nuorisotyön tulisi toteuttaa kaikkia näitä edellä mainittuja. (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2013.)

Nuorisotyölle voidaan asettaa myös omia alueellisia sekä paikallisia tavoitteita. Jokaisella alueella ja kunnalla on omat tavoitteensa riippuen nuorten tarpeesta ja toiveista. Nuorisotyölle laissa asetetut tavoitteet tulee kuitenkin täyttää kokonaisuudessaan.

Aktiivinen kansalaisuus on yksi nuorisotyön tärkeä tavoite. Aktiivinen kansalaisuus tarkoittaa nuorten tavoitteellista toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Kun puhutaan nuorisopolitiikasta, puhutaan nuorten kasvu- ja elinolojen parantamisesta. Sosiaalinen vahvistaminen taasen on sitä, että nuorille suunnataan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on parantaa nuoren elämää ja ehkäistä syrjäytymistä.

Kunnallisen nuorisotyön ja -politiikan tavoitteena on tarjota vähintään seuraavia palveluja:

- Kasvatuksellinen ohjaus
- Toimitilat
- Harrastusmahdollisuudet
- Tieto- ja neuvontapalvelut
- Nuorisoyhdistysten ja nuorisoryhmät
- Nuorisotoimintaa liikunnallisella, kulttuurisella, kansainvälisellä ja monikulttuurisella tasolla
- Ympäristökasvatusta
- Työpajatoiminta

Kuten jo edellä mainittiin, kunnan nuorisotyön tavoitteet vaihtelevat ja ovat subjektiivisia ja itsehallinnon mukaisesti kunnat päättävät itse omasta nuorisotyöstään ja nuorisopolitiikastaan. Kuitenkin, hyvään kunnalliseen nuorisotyöhön tulisi sisällyttää edellä mainitut palvelut. Pienemmät kunnat voivat tehdä yhteistyötä muiden kuntien kanssa. Moniammatillinen yhteistyö onkin tärkeä osa kunnan nuorisopolitiikkaa. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2013.)

2.4 Nuorisotyön toimintamuodot

Opinnäytetyön kannalta ei ole oleellista avata kaikkia nuorisotyön toimintamuotoja. Teoreettisten lähtökohtien luvussa esitellään tarkemmin avointa tilatyötä, monikulttuurista nuorisotyötä sekä ehkäisevää päihdetyötä, jotka ovat opinnäytetyön kannalta keskeisimpiä käsitteitä.

Nuorisotyö pyrkii ohjaamaan, neuvomaan ja tukemaan nuoria heidän jokapäiväisessä elämässään. Tähän on kehitelty monia erilaisia toimintamuotoja, jotta jokainen nuori saisi juuri omia tarpeitaan vastaavaa ohjausta.

Erilaisia nuorisotyön toimintamuotoja ovat esimerkiksi

- avoin tilatyö ja iltakahvilat
- etsivä nuorisotyö
- nuorisokodit

- erityisnuorisotyö
- nuorisotiedotus
- ryhmä- & pienryhmätoiminta
- kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotyö
- tapahtumat, kerhot ja leirit
- tukiasuminen
- työpajatoiminta
- nuorisotyö kouluissa

Näitä kaikkia toimintamuotoja voidaan lähestyä erilaisin menetelmin. Tällaisia menetelmiä ovat esimerkiksi seikkailukasvatus, liikunta- ja terveystieteiden kasvatusta, osallisuus- ja mediakasvatus sekä taide- ja kulttuurikasvatus.

3 Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut

Tässä luvussa esitellään Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluita ja heidän toimintaansa. Nuorisopalvelut toimivat opinnäytetyössä tilaajana, joten heidän toimintansa esittely on oleellista. Luvussa esitellään myös Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden käyttöön ottamia nuorisokortteja. Nuorisokortteja esitellään tässä luvussa sen vuoksi, että niihin liittyviä asioita nostetaan opinnäytetyössä myöhemmin esille.

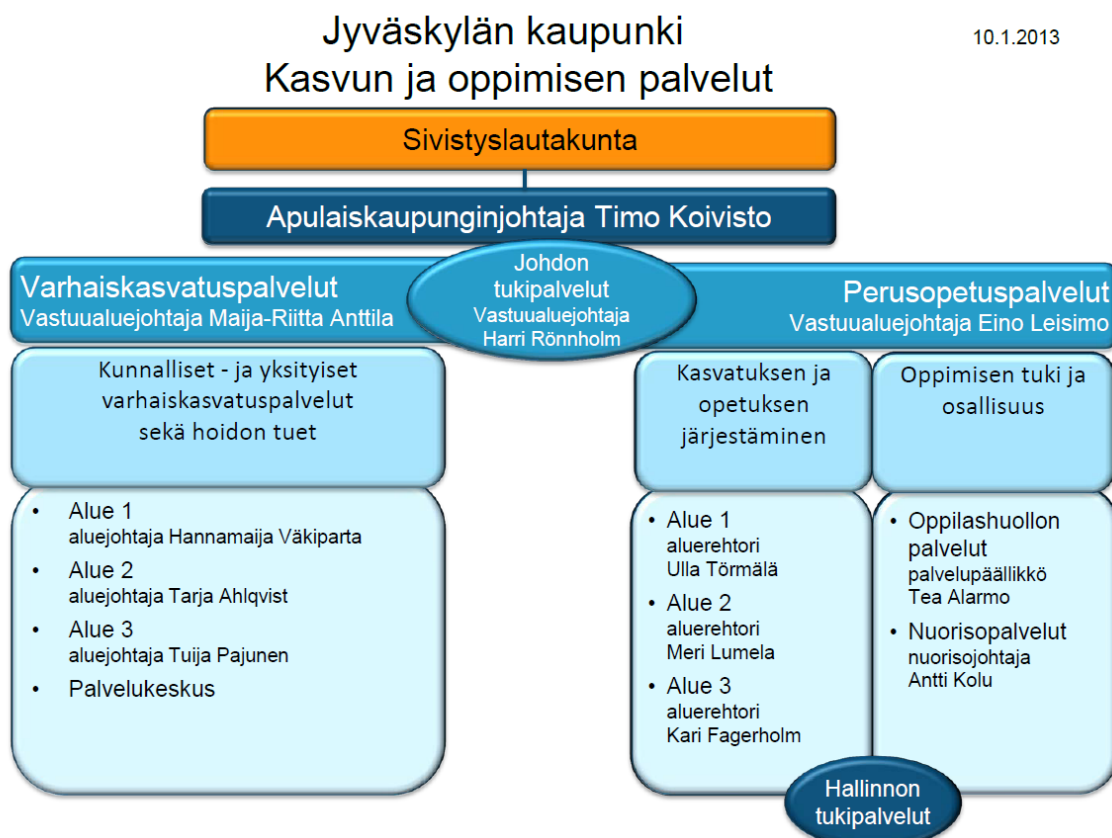
3.1 Organisaatio

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden toiminta on julkisen sektorin toimintaa. Nuorisopalvelut järjestävät tiloja ja kohtaamista nuorille, niin livenä kuin verkossakin. Nuorille on ohjattua toimintaa, tietoa ja neuvontaa nuorisotiloilla, kerhoissa, leireillä, retkillä, vaikuttajaryhmissä, verkkopalveluissa ja eri puolilla kaupunkia, siellä missä nuoretkin ovat. Lähtökohtaisesti toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Toimintaa nuorisopalveluilla on ympäri vuoden. Toimintaa on hyvin monipuolista: aluenuorisotyötä ja tilatoimintaa, bänditiloja ja -toimintaa, etsivää nuoriso-

työtä, erilaisia hankkeita, kansainvälistä ja monikulttuurista työtä, katupäivystystä, osallisuuskasvatusta, tieto- ja neuvontapalveluita sekä erilaisia leirejä. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Nuorisopalvelut on yksi osa Jyväskylän kaupungin palveluverkostoa. Tämä kaavio Jyväskylän kaupungin kasvun ja oppimisen palveluista havainnollistaa sen, minkä palveluiden alle nuorisopalvelut kuuluu.

Kuten kaaviosta voi nähdä, nuorisopalvelut kuuluvat perusopetuspalveluiden alle, mikä taas kuuluu sivistyslautakunnan alle. Nuorisopalveluiden toimipaikat on jaettu neljään eri alueeseen ja kullakin alueella on oma vastaava nuorisotyöntekijänsä. Alue 1:seen kuuluvat Huhtasuo ja Palokka. Alue 2:seen kuuluvat Kuokkala sekä Vaajakoski. Alue 3:seen Keltinmäki, Korpilahti sekä Säynätsalo. Viimeinen, alue 4 koostuu nuortentila vaihteesta sekä veturitalleista. Alueiden vastaavat työntekijät toimivat lähiesimiehinä kaikille alueen nuorisotyöntekijöille. Alueen vastaava työntekijä on toimintaan osallistuva esimies, joka vastaa alueen talousasioista, työvuorolistoista, raportoinnista, sairauslomien myöntämisestä sekä kehityskeskusteluista. Alueiden vastaavat työntekijät osallistuvat myös johtoryhmätyöskentelyyn. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Jyväskylän kaupungissa on vuoden vaihteessa tapahtunut organisaatiomuutos, mikä on vaikuttanut myös nuorisopalveluiden toimintaan. Organisaatiomuutoksen tavoitteina on:

- Asiakaslähtöisyyden korostaminen
 - Kuntalaisten omatoimisuuden vahvistaminen ja ennaltaehkäisevyys
- Organisaatorakenteen yksinkertaistaminen
 - Periaatteena kaksiportaisuus (järjestämis- ja viranomaistehtävät -“ palvelujen tuottaminen)
- Poliittisen ohjauksen turvaaminen
 - Palvelujen järjestämishajauksen ja palvelujen tuottamisen ohjauksen erottaminen luottamuselintasolla
- Tehokas palvelutuotanto
 - Tehokkaat tuotanto-organisaatiot
 - Tuotteistaminen ja tuottavuuden parantaminen
- Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien vahvistaminen
 - Uusien osallistumismahdollisuuksien kehittäminen
- Toiminnan hyväksyttävyyden ja oikeudenmukaisuuden turvaaminen
 - Lakien ja sääntöjen mukainen päätöksenteko
 - Toiminnan valvonnan ja kontrollin turvaaminen

(Jyväskylän kaupunki 2013.)

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut luovat edellytyksiä nuorten omaan kansalliseen, kansainväliseen ja monikulttuuriseen toimintaan. Työn tavoitteena on vahvistaa ja tukea nuorten kasvua, sosiaalista ja kulttuurista oppimista ja osallisuutta sekä kansalaisvalmiuksia. Työtä tehdään verkostoidusti ja moniammatillisesti, ottaen huomioon nuoren yksilöllisen kehityksen. Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden nuorisotyössä lähtökohtina ovat muun muassa ammatillisuus, osallisuus, päihteettömyys, yhteisöllisyys ja yhteistyö. Toimintaa ja palveluita tuotetaan ammattitaitoisen henkilöstön, laajan paikallisen ja seudullisen yhteistyöverkoston, eri hallintokuntien ja yhteistoiminta- ja ostopalvelusopimusten avulla. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluilla on nuorisotila usealla kaupungin asuinalueella. Nuorisotilat ovat avoinna kaikille nuorille useana iltana viikossa.

Tilatyötä tehdään ammattitaitoisella, hyvin koulutetulla henkilökunnalla. Nuoret kohdataan ja heidän kanssaan keskustellaan nuoruuteen liittyvistä asioista. Tilatyötä tehdään pareittain. Tilatoimintaa suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä nuorten kanssa. Tilatyöhön sisältyy, kavereiden tapaamisen, pelien pelaamisen, musiikin kuuntelun, television katselun, Internetin käyttämisen sekä läksyjen tekemisen lisäksi myös kerhoja, teemapäiviä, iltakahviloita sekä pienryhmätoimintaa. Avoimen tilatyön pääkohderyhmänä ovat 13–19-vuotiaat nuoret. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Tiloja Jyväskylässä on tällä hetkellä kahdeksalla alueella, jotka ovat Palokka, Vaajakoski, Huhtasuo, Keltinmäki, Säynätsalo, Korpilahti, Kuokkala sekä keskustan alue. Näillä alueilla pyritään siihen, että töissä on vähintään kaksi nuorisotyöntekijää. Tämä ei kuitenkaan aina valitettavasti toteudu. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Tilatyössä vallitsee yhteisen välittämisen malli. Nämä puuttumisen mallin toimintatavat ovat samat kaikissa Jyväskylän kaupungin nuorisotiloissa sekä – tapahtumissa. Yhteisen välittämisen mallin alle kuuluvat 1. päihteet, 2. kiusaaminen ja 3. hyvät tavat. Tilat ovat päihteettömiä, tupakkatuotteita tiloilla ei saa näkyä, eikä tupakkaa saa polttaa tilan välittömässä läheisyydessä. Ohjaajat eivät tupakoi yhdessä nuorten kanssa. Mikäli alaikäinen on humalassa, asiaan puututaan kaikissa tapauksissa, kaikissa nuorisopalveluiden tilaisuuksissa on promillerajana 0. Huumeista ilmoitetaan aina sosiaalityöntekijälle ja kotiin ja otetaan asia aina puheeksi nuoren kanssa. Kiusaamiseen puututaan aina. Nuorisotiloissa on yhdessä sovitut säännöt ja ne ovat esillä. Yksi tärkein asia tiloilla on toisen ihmisen kunnioittaminen.

(Jyväskylän kaupunki 2013.)

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluilla sosiaaliseen vahvistamiseen on otettu vahvasti ehkäisevän työn näkökulma. Työ kuitenkin usein kohdentuu juuri niihin nuoriin, kenellä on suurin tuen tarve. Työtä pyritään tekemään monialaisesti. Nuorisopalveluilla kohderyhmänä ovat 12- 18-vuotiaat nuoret. Sosiaaliseen vahvistamiseen liittyen Nuorisopalveluiden Internet sivuilla on esiteltynä neljä erilaista työmuotoa, millä sosiaalista vahvistamista toteutetaan. Näitä ovat ryh-

mätoiminnot, kohdennettu pienryhmätoiminta, yksilöohjaus sekä yhteistyö vanhempien kanssa. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Ryhmätoiminnoista kerrotaan sen verran, että toiminta voi olla kohdennettua tai kaikille avointa toimintaa. Ryhmän toiminnot ja tavoitteet luodaan aina ryhmän tarpeiden mukaan. Ryhmätoimintoihin kuuluvat koulu yhteistyö, harrasteryhmät sekä leirit ja retket. Kohdennettua pienryhmätoimintaa järjestetään sellaisille nuorille, kenellä on iso tuen tarve. Pienryhmätoimintaa tehdään yhteistyössä koulujen, sosiaalitoimen, kansalaisjärjestöjen ja vanhempien kanssa. Pienryhmässä on enintään kuusi nuorta. Pienryhmätoiminnassakin toiminnot ja tavoitteet räätälöidään ryhmän tarpeiden mukaan. Yksilöohjaus on pääasiassa kahdenkeskeistä keskustelua nuoren kanssa. Keskustelut liittyvät nuoren arkeen ja siinä askarruttaviin asioihin. Tarvittaessa nuori ohjataan oikeiden palveluiden pariin. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Vanhempien kanssa tehty yhteistyö koetaan tärkeäksi ja tavoitteena olisi tehdä nuorisotyö tutuksi vanhemmillekin. Nuorisotyön toimintaperiaatteiden tunteminen madaltaisi kynnystä yhteyden ottamiseen. Myös vanhemmille on tarjolla vertaisryhmiä, Vanhempain Olkkareita. Olkkareissa vanhemmat voivat jakaa kokemuksia ja ajatuksia muiden vanhempien kanssa. Vanhemmat voivat myös toimia vapaaehtoisina esimerkiksi nuorisotiloilla tai erilaisissa tapahtumissa. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

3.3 Nuorisokortit

Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut ovat ottaneet käyttöönsä nuorisokortin. Jäsenkortti on tarkoitettu sellaisille 9-28-vuotiaille nuorille, jotka osallistuvat nuorisopalveluiden toimintaan. Kortti on maksuton ja kun nuori on hankkinut kortin, voi hän osallistua nuorisopalvelujen säännölliseen toimintaan. Säännöllisellä toiminnalla tarkoitetaan esimerkiksi nuorisotilatoimintaa, välineiden käyttämistä, kerhoissa ja ryhmissä harrastamista sekä nuori voi saada erilaisia alennuksia. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Kortti lisää nuorten yhteenkuuluvuutta ja turvallisuutta. Koulun, kodin ja nuorisopalveluiden välinen yhteistyö helpottuu, sillä kortista ilmenee nuoren vanhempien yhteystiedot sekä koulu. Nuorisopalvelut etsivät yhteistyökumppaneita ja sitä kautta pyritään saamaan etuja ja alennuksia nuorille, jotka ottavat kortin. Kortin ottaneiden kesken arvotaan myös erilaisia palkintoja. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

Kortti on maksuton ja voimassa kerrallaan yhden lukuvuoden kerrallaan. Kortin voi saada nuorisotiloilta tai Internetistä saatavalla jäsenlomakkeella. Lomakkeeseen tulee huoltajan tai yli 18-vuotiaan itsensä allekirjoitus. Valmiin kortin voi lunastaa myöhemmin nuorisotilalta. (Jyväskylän kaupunki 2013.)

4 Teoreettiset lähtökohdat

Tässä luvussa avataan opinnäytetyön keskeisimpiä käsitteitä. Nämä käsitteet ovat sosiaalinen vahvistaminen, nuori, nuorisotilatyö, monikulttuurinen nuorisotyö sekä ehkäisevä päihdetyö. Sosiaalisen vahvistamisen konkreettiset menetelmät liittyvät monikulttuurisuuteen sekä ehkäisevään päihdetyöhön, joten sen vuoksi nämä käsitteet ovat merkityksellisiä opinnäytetyön kannalta.

4.1 Sosiaalinen vahvistaminen

Sosiaalinen vahvistaminen on yksi osa-alue sosiaalisesta nuorisotyön muodosta. Sosiaalinen nuorisotyö pyrkii auttamana nuorta tulemaan oman elämänsä subjektiksi ja täysivaltaiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Sosiaalisessa nuorisotyössä kohteena ovat nuoret, jotka ovat erityisen avun tarpeessa, heitä kuitenkin erottamatta muista nuorista. Sosiaalinen nuorisotyö on tietenkin myös ennalta ehkäisevää ja näin ollen kaikkien nuorten ja lasten elinoloja pyritään parantamaan. (Linnonsuo 2004, 6.)

Sosiaalinen vahvistaminen on hyvin laajasti käytetty käsite. Käsitettä ja sen erillisiä ulottuvuuksia on avattu varsin vähän. Nuorisolaki (72/2006) tarjoaa yhden näkökulman, kuinka sosiaalista vahvistamista nuorisotyössä voi määrittää ja ymmärtää. Nuorisolaissa esitetään, että sosiaalinen vahvistaminen on sitä, kun ”nuorille suunnattuja toimenpiteitä ja elämäntaitoja parannetaan ja syrjäytymistä

ehkäistään”. Kyseisen lain näkökulmasta sosiaalinen vahvistaminen tarkoittaa melko kokonaisvaltaista yksilön tukemista. Tavoitteena on lisätä ja edistää yksilön hyvinvointia. Jokainen ihminen tarvitsee jossain elämänvaiheessa sosiaalista vahvistamista, tukea, ohjausta ja neuvontaa. Sosiaalinen vahvistaminen ei välttämättä tarkoita sen mittavampaa toimenpidettä. Yksilön ja yhteisön hyvinvointi kulkevat käsi kädessä. Kun yksilö voi hyvin, hän jaksaa olla aktiivinen erilaisten yhteisöjen jäsen ja toisaalta taas erilaiset yhteisöt voivat lisätä yksilön hyvinvointia. Sosiaalinen vahvistaminen voidaankin määritellä myös yksilön ja yhteisön kasvun tukemiseksi. (Lundbom & Herranen 2011, 5-6.)

4.2 Nuori ja nuorisotilatyö

Nuorisoalan ammattilaiset ovat historian saatossa joutuneet useaan otteeseen miettimään minkä ikäiset nuoret ovat nuorisotyön toiminnan kohteina. On tullut ajatuksia, että nuoruus elämänvaiheena olisi kokonaan katoamassa, ainakin nuoruuden raja-aidat ovat sumentuneet vuosien saatossa kovasti. Nuoruus määräytyy biologisen kehityksen mukaan ja sosiaalisesti nuoruus loppuu, kun saavuttaa aikuisen aseman. (Kempainen 1999, 38.) Nuorisolain (2006) mukaan kaikki alle 29-vuotiaat kuuluvat nuorisolain alaisuuteen. (Finlex 2013.)

Havighurstin kehityspsykologian mukaan nuorisotyön kohderyhmä käy läpi varhaislapsuuden, keskilapsuuden, nuoruuden ja hieman aikuisuuttakin. On siis sanomattakin selvää, että näin laajaa skaala asettaa omat tavoitteensa nuorisotyölle ja sen pedagogiselle merkitykselle johon palaamme vielä tässä luvussa myöhemmin. (Soanjärvi 2011, 26.)

Nuorisotyötä tehdään monessa eri muodossa, mutta opinnäytetyössä keskistytään vain julkisen sektorin tarjoamaan nuorisotyöhön, koska opinnäytetyön tilaajana toimii Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut.

Julkisella sektorilla on kolme keskeistä nuorisotyön toimintamuotoa, jotka ovat avointen ovien toiminta, erityisnuorisotyö ja työpajatoiminta. Nuorille suunnattua toimintaa järjestetään nuorisotiloissa ja – taloissa, jotka toimivat kiinteässä paikassa. Tiloja vuokrataan useasti myös järjestötoiminnalle ja yksityishenkilöille. Nuorille tarjotaan nuorisotilatoimintaa lähes jokaisessa kunnassa, useassa kun-

nassa tiloja on useita, koska lähiöissä on omat nuorisotilansa. (Kemppinen 1999, 39.)

Nuorisotyön ammattieettisessä ohjeistuksessa on esitetty, että yhtenä nuorisotyön tavoitteena on, että jokainen nuori saavuttaa paikkansa yhteiskunnan jäsenenä omien näkemystensä ja voimavarojensa avulla. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että nuorisotyö tukee ja mahdollistaa nuorten omaehtoisen toiminnan ja tarjoaa nuorille mielekästä ja kohdennettua toimintaa vapaa-aikana. Nuorisotyön tulisi tarjota sellaista toimintaa, jossa nuori saa toteuttaa itseään ja löytää omia vahvuuksiaan ympäristössä, jossa hänen ei tarvitse pelätä nolatuksi tai kiusatuksi tulemista. Nuorisotyöntekijän tulisi omalla toiminnallaan kannustaa nuoria ristiriitojen ratkomiseen, ennakkoluulottomuuteen sekä välttämään asenteellisuutta. (Allianssi 2013.)

Avointen ovien toiminnalla tarkoitetaan sitä, että nuorelle on mahdollistettu paikka, johon hän voi tulla mukaan. Avointen ovien toiminnan on tarkoitus olla mahdollisimman matalan kynnyksen toimintaa jotta toimintaan osallistuminen olisi kaikille nuorille mahdollista. Tilatoiminta on tarkoitettu kaikille alle 18-vuotiaille. Tilan ollessa auki, toiminta on jaettu varhaisnuoriin ja varsinaiseen nuorisotoimintaan siten, että varhaisnuoret saavat käydä tilalla aiemmin päivällä ja vanhemmat nuoret iltapäivästä eteenpäin. (Kemppinen 1999, 41- 42.)

Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus neuvoo, että nuorisotyön tulisi olla kohtaamista, kannustavaa yhdessä tekemistä. Nuorisotyöntekijää täytyy voida lähestyä helposti, hänen tulee olla luotettava sekä turvallinen aikuinen nuoren elämässä. Nuorisotilatyö perustuu nuoren vapaaehtoiseen osallistumiseen, joten nuorisotyöntekijä löytää aikaa nuorelle, kun nuori häntä tarvitsee. Nuorisotyöntekijän tulee puuttua tilanteisiin, jotka saattavat vaarantaa nuoren kasvun, kehityksen tai terveyden. Nuorisotyöntekijä osoittaa esimerkillään tasapuolisuuden kunnioittamista, oikeudenmukaisuutta sekä erilaisuuden kunnioittamista. (<http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/1581>.)

Vaikka nuorisotilatoiminta on avointa ja nuorten ehdoilla etenevää, tärkeää on, että toiminnassa on aina selkeät pedagogiset tavoitteet. Nuoret kyllä huomaavat onko toiminnassa otettu heidän tarpeensa huomioon vai onko toiminta vain

yleistä oleilua. Tietenkin on tärkeää, että nuorille annetaan mahdollisuus vain olla, mutta se ei saa olla vain sitä. Ensiarvoisen tärkeää on, että nuorten parissa työskentelevät ymmärtävät nuorisotilatoiminnan pedagogisen roolin. Parhaiten tämä onnistuu, kun työntekijät ovat sisäistäneet nuorisotyön merkityksellisyyden ja he ovat koulutettuja nuorisotyöhön. (Kempainen 1999, 43.)

4.3 Monikulttuurinen nuorisotyö

Maahanmuuttaja on henkilö, joka saapuu maahan ja jääminen on oletettavasti pysyvää. Tämä kattaa myös pakolaiset, turvapaikanhakijat, siirtolaiset sekä paluumuuttajat. (Cantell 2000, 38- 40.)

Monikulttuurisuudesta puhuttaessa tarkastellaan useasti maahanmuuttaja taustaisia henkilöitä. Monikulttuurinen nuorisotyö ei saa olla vain kotoutumisen tukemista, nuorille asetetaan kuitenkin usein erinäisiä odotuksia, jotka nuorison kanssa työskentelevien tulee tiedostaa ja ottaa toiminnassa huomioon. Tärkeää on myös pohtia sitä, kuinka kauan maahanmuuttaja taustasta henkilöä niin sanotusti tunnustetaan maahanmuuttajaksi ja miten se toiminnassa näkyy. (Linnonsuo 2004, 21.)

Monikulttuurisuus ei ole yksiselitteinen asia eikä monikulttuurinen nuorisotyö siitä paljoakaan eroa. Monikulttuurinen nuorisotyö voidaan kuitenkin jakaa kahden tärkeään toiminta-alueeseen: 1. toiminta erilaisten nuorten parissa 2. yhteiskunnan ja nuorisotyön tasa-arvoisuuden kehittäminen. Tärkeää on, että maahanmuuttaja nuori saa mahdollisuuden oppia uutta; kielen, kulttuurin ja tavat. Tärkeää on kuitenkin myös, se että kantaväestön nuoret saavat mahdollisuuden oppia uutta muista kulttuureista ja omista ennakkoluuloistaan ja – asenteistaan. (Linnonsuo 2004, 21- 22.)

Yksi tärkeä monikulttuurisen nuorisotyön menetelmä on aktiivinen toiminta monien eri kulttuuritaustaisten ihmisten kanssa. Lähtökohtana toiminnalle on se, että toiminta olisi nuorelle mieluisaa sekä se, että toiminta vastaa nuoren tarpeita ja tukisi hänen henkilökohtaista kehitystä. Toiminnan tavoitteet vaihtelevat

nuoren tarpeiden mukaan aina henkilökohtaisista taidoista ryhmässä tarvittaviin sosiaalisiin taitoihin. (Cantell 2000, 98- 100.)

Itse monikulttuuriset nuorisotyöntekijät ovat vielä nykyään melko harvassa mikä saattaa vaikuttaa toimintaan siten, että maahanmuuttajanuorten toiveet eivät näy toiminnassa, vaan toiminnasta saattaa tulla niin sanotusti suomalaisten ehtoilla tapahtuvaa ja hallinnoimaa toimintaa. Tämä taas voi johtaa siihen, että suomalaiset päättävät mikä on monikulttuurisessa nuorisotyössä tärkeää ja mihin toimintaan varatut resurssit tulisi käyttää. (Honkasalo & Souto 2008, 116.)

4.4 Ehkäisevä päihdetyö

Nuorisolan ehkäisevää päihdetyötä voidaan tarkastella nuorisotyön tai sosiaalityön näkökulmasta. Alun perin ehkäisevän päihdetyön käsite on ollut käytössä sosiaali- ja terveysalalla, mutta nyt sen käyttö on yleistynyt jo muillekin aloille. Käsite on hyvin laaja ja se kuvaa yhden päihdetyön osa-alueita. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on määritellyt vuonna 2006 ehkäisevän päihdetyön peruskäsitteet sekä työmuotojen yleiset laatukriteerit. (Pylkkänen & Viitanen & Vuohelainen 2009, 9.)

Laatukriteereissä ehkäisevä päihdetyö on määritelty sellaiseksi toiminnaksi, minkä tavoitteena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Ehkäisevällä päihdetyöllä pyritään vaikuttamaan päihteitä koskeviin tietoihin, asenteisiin ja oikeuksiin, päihdehaitoilta suojaaviin tekijöihin ja niiden riskitekijöihin sekä päihdeiden käyttöön ja käyttötapoihin. Ehkäisevässä päihdetyössä on tärkeää pohtia sitä, mikä tavoite tehdyllä työllä on, sillä vaikuttamiskohteiden kokonaisuus on niin laaja. Työn vaikutusta voidaan arvioida yksilötasolta aina jopa kansainväliselle tasolle asti. (Pylkkänen & Viitanen & Vuohelainen 2009, 9.)

Ehkäisevä päihdetyö on yksi päihdetyön osa-alue. Toinen osa on korjaava päihdetyö. Ehkäisevä päihdetyö on jäänyt korjaavan työn varjoon, sillä korjataan työhön panostetaan resursseja huomattavasti enemmän. Ehkäisevä päihdetyö hakee vielä selkeää asemaa ja vahvempaa jalansijaa palveluntuotantoon. (Pylkkänen & Viitanen & Vuohelainen 2009, 9-10.)

Lainsäädännöstä löytyy useita erilaisia kohtia joissa määritellään nuorille kuuluvia oikeuksia ja velvoitteita. Lainsäädännön näkökulmasta nuoruus ei ole vähitäinen elämänvaihe lapsuuden ja aikuisuuden välillä vaan tietyt oikeudet saavutetaan 18-vuotiaana. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi alkoholi ja tupakka. Ehkäisevän päihdetyön tulee keskittyä täysi-ikäisyyden molemmille puolille. Alle 18-vuotiaiden parissa tehtävässä työssä joudutaan painottamaan lakisääteisten ikärajojen merkitystä. Täysi-ikäisten parissa työn pääpaino taas on vastuullisessa päihteiden käytössä ja päihteiden käytön riskien tiedostamisessa. Työssä tulee muistaa, että nuorisolaki kattaa myös 18- 29-vuotiaat nuoret. (Pylkkänen & Viitanen & Vuohelainen 2009, 11- 12.)

Nuorten parissa tehtävässä ehkäisevässä päihdetyössä tulee muistaa, ettei työtä tule tehdä vaan ongelmaperusteisesti. Yleensä nuorisotyön ehkäisevä päihdetyö keskittyy siihen, että nuori saa tarvittaessa ohjausta, apua ja tukea sellaisten kysymysten kanssa, joita nuori ei osaa ratkaista omatoimisesti. Nuorelle tulee kuitenkin välittää sellainen kokemus, että hän on itse osallisena ongelmien ratkaisussa. Osallisuuden näkökulma onkin otettava huomioon nuorille suunnatussa ehkäisevässä päihdetyössä. (Pylkkänen & Viitanen & Vuohelainen 2009, 12.)

Nuorisoalan ehkäisevä päihdetyö eroaa päihdetyöstä painopisteensä ja kasvatustavoitteidensa vuoksi. Työssä keskitytään nuoren kokonaisvaltaisen elämänhallinnan tukemiseen päihteistä puhumisen sijaan. Nuorten kanssa päihteisiin liittyviin asenteisiin pyritään vaikuttamaan varhaisessa vaiheessa. Nuorisoalan ehkäisevä päihdetyö vaatii omia menetelmiä ja osaamista työn kohdentamiseen. (Pylkkänen & Viitanen & Vuohelainen 2009, 13.)

5 Menetelmälliset lähtökohdat

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön tutkimustyyppi, tutkimuskysymykset sekä aineisto, mistä opinnäytetyö koostuu.

5.1 Tutkimuskysymykset

Toiminnalliselle opinnäytetyölle asetettiin muutama erilainen tavoite. Ensinnäkin tavoitteena oli kehittää sellaisia sosiaalisen vahvistamisen menetelmiä, joita voi hyödyntää avoimessa tilatoiminnassa. Näiden menetelmien tuli olla sellaista toimintaa, mitä ei ole kohdennettu millekään tietylle kohderyhmälle. Menetelmien tuli siis olla sellaisia, mitä voi hyödyntää nuorisotilan kaikkien kävijöiden kohdalla. Tätä kautta tuotetaan tietotaitoa sosiaalisen vahvistamisen käytännön menetelmistä ja nuorisopalveluiden työntekijät saavat esimerkkiä siitä, millaista toimintaa sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatoiminnassa voi olla. Toisena tavoitteena oli tutkia sitä, millaista on mennä testaamaan näitä menetelmiä uusille nuorisotiloille. Toinen tavoite nousi esille sen vuoksi, että nuorisopalveilla työntekijät saattavat paikata muita työntekijöitä sellaisilla nuorisotiloilla, missä eivät normaalisti työskentele.

Näiden tavoitteiden pohjalta muokkautuivat seuraavat tutkimuskysymykset:

- Millaista on sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatoiminnassa?
- Mikä on työntekijän rooli sosiaalisessa vahvistamisessa uudella tilalla?

Teemoja, minkä avulla näihin tutkimuskysymyksiin pyritään vastaamaan ovat:

- sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelu
- menetelmien testaaminen ja niiden pohjalta tehty havainnointi
- ohjaajan rooli nuorisotilatyössä
- nuorten innostaminen toimintaan
- moniammatillinen yhteistyö

5.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyö on toiminnallinen. Tuloksia saadaan menetelmiä kokeilemalla sekä havainnoimalla. Olennaista tiedon tuottamisessa on se, kuinka koettu ymmärretään ja toiminnasta opitaan. Tieto tuotetaan toiminnassa tai paljastetaan toiminnassa muiden toimijoiden kanssa. Oleellista ei ole objektiivinen tieto, vaan tieto alan toiminnassa yhteisöllisesti, yksilöiden välillä tuotettuna sekä yhdessä ymmärrettynä. Olisi ihanteellista, että henkilökohtainen tietämys ja alan käytän-

nön tietämys pääsisivät esille yhdessä tekemisen kautta. Omien kokemusten argumentointi, kritisointi ja erinäkökulmista tarkastelu on tärkeää, jotta tieto olisi mahdollisimman vakuuttavaa ja luotettavaa. Toiminnallisessa opinnäytetyössä parityön tekeminen on etu, saadusta tiedosta keskustellaan ja tieto reflektoituu useamman ihmisen toiminnassa. Tällöin tieto on useamman ihmisen kokemukseen perustuvaa ja on täten enemmän kuin yhden ihmisen omaksuma tosiasiatieto. Toiminnallisessa opinnäytetyössä toiminta konkretisoi tieteellistä tietoa. Asiantuntijuus ei ole pelkkää faktatiedon hallintaa vaan siihen liittyy myös alan käytännöllisen tiedon hankkiminen. (Vilka & Airaksinen 2004, 11- 17.)

5.3 Kvantitatiivinen ja empiirinen tutkimus

Opinnäytetyössä käytetään laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tarkoituksena on tutkia todellista elämää ja tutkittavien henkilöiden kokemuksia ja tuntemuksia tutkittavasta aiheesta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 157.)

Lähtökohtaisesti tutkimuksen tarkoituksena on aina ratkaista jokin ongelma. Empiirisessä tutkimuksessa tulokset kiteytyvät tutkimusongelman ja tulosten välille. Teoria ohjaa tutkimusmenetelmien valintaa. Tutkimusmenetelmä tulisi aina valita niin, että asetettuihin kysymyksiin saadaan vastaukset. Tutkijan tulee tuntea tutkittava ilmiö mahdollisimman hyvin. (Alkuna, Pönttinen & Ylöstalo 2002, 15, 21.)

Kun kysymyksessä on tieteellinen tutkimus ja siitä saatu tieto, on tiedon luotettavuus ensiarvoisen tärkeää. Kun tehdään tutkimusta, jonka tarkoitus on kehittää jo olemassa olevaa toimintaa, tulisi tulosten olla käyttökelpoisia. Tutkimuksessa on myös kaksi muuta käsitettä jolla kuvataan toiminnan luotettavuutta: reliabiliteetti ja validiteetti.

- Reliabiliteetti tarkoittaa luotettavuutta. Se käsittää tutkimuksessa käytettyjen mittareiden ja tutkimusasetelmien toimivuuden. Reliabiliteetin tulisi mahdollistaa se, että tehty koe voidaan koska tahansa toistaa samalla tavalla. Toinen lähtökohta on se, että jos esimerkiksi haastattelussa eri-

laisilla kysymyksillä saadaan tukea tutkimukseen, voidaan sitä kutsua luotettavaksi.

- Validiteetti tarkoittaa pätevyyttä. Tarkoituksena nähdä onko tutkimuksessa mitattu todella sitä, mitä oli tarkoituskin mitata.

Tärkeää tieteellisessä tutkimuksessa on se, että tulokset ovat vakuuttavia. Laadullisessa tutkimuksessa käsitteet reliabiliteetti ja validiteetti on pyritty korvaamaan vakuuttavuudella. Tutkijan on kyettävä vakuuttamaan tutkimuksessa tehdyt valinnat ja tulkinnat niin, että nämä ovat nähtävissä tutkimuksen päätyttyä. Myös aineiston ja argumenttien on oltava nähtävissä, jotta tutkimus olisi vakuuttava. Tämä käytäntö on useinkin sosiaalisissa tutkimuksissa, joissa tutkimuksen toistettavuus on vaikeaa tai mahdotonta, koska kohderyhmä on esimerkiksi muuttunut. (Toikko & Rantanen 2009, 121- 123.)

5.4 Etnografinen tutkimus – osallistuva havainnointi

Usein etnografisessa tutkimuksessa tutkitaan muita ihmisiä esimerkiksi yhteisöä tai ryhmää, kuitenkin sen enempää keskittymättä yksilöihin ryhmien sisällä. Usein tarkoituksena on selvittää mikä tutkittavaa yhteisöä tai ryhmää yhdistää tai mikä heille on yhteistä tai tutkittavaan yhteisöön liittyvät ongelmat. Etnografinen tutkimusmenetelmä eroaa kvantitatiivisesta sosiaalitutkimuksesta siten, että jälkimmäisessä pyritään tutkimaan yleistyksiä ja sosiologisia lainalaisuuksia. (Alasuutari 2001, 67.)

Etnografiseen tutkimukseen kuuluu oleellisesti osallistuva havainnointi ja havainnoiva osallisuus. Tutkija havainnoi ryhmää tai yhteisöä sisältä käsin, tarkoituksena tuoda esille tietoa tutkittavien näkökulmasta tutkittavaan asiaan. Tämän kaltaisessa tutkimuksessa tutkijan tulisi itse olla toiminnassa mukana, jolloin tutkija saa paremman käsityksen siitä mikä toiminnassa on hyvää ja mikä huonoa. Etnografinen tutkimus tutkii usein kahta maailmankuvaa, niitä toisiinsa vertaillen. (Alasuutari 2001, 69- 74.)

6 Aineisto ja sen avaaminen

Tässä luvussa esitellään aineistonkeruumenetelmät sekä aineistoon oleellisesti liittyvät teemat. Sosiokulttuurista innostamista sekä moniammatillista yhteistyötä esitellään opinnäytetyössä myöhemmin.

6.1 Menetelmät

Aineistoa varten kehiteltiin kaksi erilaista sosiaalisen vahvistamisen menetelmää.

Molemmat menetelmät liittyvät sosiaaliseen vahvistamiseen avoimessa tiloiminnassa. Tiloilla käytiin neljä kertaa, joten päätavoitteena menetelmissä oli se, että se herättäisi nuorissa ajatuksia ja he saisivat pohtia omia ennakkoluulojaan. Tavoitteena oli myös herättää keskustelua menetelmien aiheisiin liittyen. Toinen menetelmä liittyikin ehkäisevään päihdetyöhön ja toinen monikulttuurisuuteen.

Ehkäisevän päihdetyön menetelmässä oli kolme erilaista tarinan alkua ja näihin tarinoihin nuorten tuli keksiä lopetus. Kaikkiin tarinoihin liittyi jokin päihdeaine.

Tässä on esiteltyä kaikki kolme tarinaa ja niihin liittyvät apukysymykset.

Ensimmäinen tarina kertoi 15-vuotiaasta Liisasta, ”Kaverit houkuttelevat Liisaa juomaan perjantai-iltana. Mitä tapahtuu?”.

1. Juoko Liisa?
2. Mistä nuoret hankkivat juomat?
3. Missä illanvietto tapahtuu?
4. Mitä juomista & kuinka paljon?
5. Millaisella porukalla illanvietto tapahtuu?
6. Miten illanvietto päättyy?

Toinen tarina kertoo 43-vuotiaasta Jormasta. ”Jorma on alkanut piilijuopottelemaan yksin kotona. Vaimo ja lapset ovat tulossa kotiin. Mitä tapahtuu?”.

1. Paljonko Jorma on juonut?
2. Millainen on perheen reaktio?

3. Miksi Jorma on juonut?
4. Miten Jorma käyttäytyy perheen tultua kotiin?
5. Miten Jorma aikoo jatkossa toimia?
6. Miten ilta päättyy?

Kolmas tarina kertoo 19-vuotiaasta Petestä ja tähän tarinaan liittyy alkoholin sijaan kannabis. ”Pete viettää rauhallista leffailtaa kaveriporukalla. Uusi tyyppi on tuonut kannabista ja ehdottaa, että sitä poltettaisiin. Mitä tapahtuu?”.

1. Mikä on porukan ensireaktio kannabikseen?
2. Mikä on Peten ensireaktio?
3. Polttaako Pete?
4. Miten ilta etenee, jos Pete polttaa? / Miten etenee, jos ei polta?
5. Mistä kannabista on saatu?
6. Miten ilta päättyy?

Monikulttuurisuuden menetelmässä oli kuuden eri kulttuuritaustaisen henkilön kuvat. Kuvissa esiintyi suomalainen tyttö, tummaihoisen mies, afgaanipoika, kiinalainen poika, romaninainen sekä musliminainen. Kuviin liittyi seuraavia kysymyksiä, joita nuorten tuli pohtia vain henkilön ulkonäön perusteella:

- Minkä ikäinen?
- Missä asuu ja kenen kanssa?
- Mitä harrastaa?
- Millaista musiikkia kuuntelee?
- Missä opiskelee/ on töissä?

Opinnäytetyössä käytettiin sosiaalisen vahvistamisen menetelmien testaamisen tukemisena havainnointia. Toteutus tapahtui niin, että toinen opinnäytetyöntekijöistä innosti nuoria osallistumaan menetelmien toteuttamiseen ja toinen tekijöistä havainnoi nuorten reaktioita ja innostamisen vuorovaikutustilanteita. Havainnoinnin avulla pyrittiin siihen, että huomattaisiin vuorovaikutuksessa asioita, joita tekemiseen innostaja ei välttämättä itse huomaa, kun innostaa nuoria mukaan toimintaan.

Havainnoinneille ei tehty tiettyä pohjaa, jossa havainnoija vastaisi joihinkin ennalta asetettuihin kysymyksiin, vaan toinen opinnäytetyöntekijä tarkkaili tilanteita spontaanisti. Opinnäytetyöntekijät olivat tietenkin suunnitelleet ja pohtineet mitä tavoitteita innostamisella haetaan ja mihin sillä pyritään, joten havainnoinneissa nousi esille samankaltaisia huomioita, riippumatta siitä kumpi työparista havainnoi. Opinnäytetyöntekijät olivat kylläkin aluksi suunnitelleet, että havainnointeihin tehtäisiin kirjalliset pohjat, jossa esitetään kysymyksiä, joiden avulla sosiaalista vahvistamista voisi mitata. Kuitenkin, tilaajan puolelta tuli esille, että nuorisotilatoiminnassa tämänkaltaisia valmiita pohjia on jo vaikka millä mitalla, muttei niitä juurikaan koskaan käytetä.

Kun menetelmien toteuttaminen jaettiin innostamiseen ja havainnointiin, saatiin monipuolista tietoa ja tuntemusta menetelmien testaustilanteesta. Opinnäytetyöntekijät saivat myös molemmat asettua työntekijän asemaan ja pohtia mitä ajatuksia ja tuntemuksia nousee esille, kun nuoret ja tilat eivät ole tuttuja työntekijälle.

6.2 Sosiaalisen vahvistamisen työtiimin ryhmähaastattelu

Menetelmien lisäksi opinnäytetyössä haastateltiin Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sosiaalisen vahvistamisen työtiimiä. Haastatteluun osallistui kolme tiimin jäsentä, joista kaksi työskentelee nuorisohjaajina ja yksi etsivänä nuorisotyöntekijänä. Haastattelu rakentui tiimin toiminnan, sosiaalisen vahvistamisen ja sen menetelmien sekä avoimen tilatyön ympärille. Haastattelun tavoitteena oli saada nuorisotyöntekijöiden ajatuksia sosiaalisesta vahvistamisesta. Tietoa haluttiin saada myös heidän kokemuksistaan sosiaalisen vahvistamisen konkreettisista menetelmistä. Haastattelun tavoitteena oli myös saada tietoa ja näkökulmia tukemaan sosiaalisen vahvistamisen menetelmien testaamista.

Haastattelussa kysyttiin seuraavia kysymyksiä:

- Kertokaa hieman sosiaalisen vahvistamisen tiiminne toiminnasta. Millaisia tavoitteita tiimillä on? Mitä on tarkoitus selvittää ja mihin pyritte toiminnallanne?
- Mitä sosiaalinen vahvistaminen mielestänne on, suhteellisen lyhyesti selitettynä?
- Mitä sosiaalisen vahvistaminen voisi olla käytännössä, kun puhutaan avoimesta tilatyöstä? Onko kaikki nuorisotyö sosiaalista vahvistamista?
- Mikä voisi helpottaa työntekijöitä tunnistamaan niitä nuoria, joilla on ehkä enemmän tarvetta sosiaaliselle vahvistamiselle?
- Kenen kanssa yhteistyössä sosiaalista vahvistamista tehdään? Onko työ moniammatillista?
- Mitä menetelmiä voisi käyttää avoimessa tilatoiminnassa, jos ei perusteta pitkäkestoista pienryhmätoimintaa, joka on kohdennettua?
- Lopuksi esiteltiin opinnäytetyötä varten suunnitellut menetelmät ja työtiimiltä kysyttiin mielipiteitä ja kehittämideoita niihin liittyen. Tiimin jäseniltä kysyttiin myös, että toimisivatko tällaiset menetelmät nuorisotiloilla, missä he työskentelevät.

6.3 Ohjaajan rooli

Nuorisotyöntekijät toimivat yhtensä kasvattajana nuorille. Onko ammatillisella kasvattajuudella ja vanhemmuudella eroa, kun puhutaan hyvästä kasvattajasta. Lähtökohtaisesti ei ole tärkeää, kuka toimii kasvattajana, vaan kasvatuksen eettiset lähtökohdat, kuten vastuu kasvatettavan auttamisesta. Ammatillaisen kasvattamiselle on tietenkin asetettu enemmän rajoja, kuin vanhemmille. (Purjo & Kuusela 2009, 67.)

Kasvattajan tulisi aina olla oma itsensä ja hänen tulisi pyrkiä kasvamaan yhdessä nuorten kanssa eli antaa nuorten kasvattaa itseään. Nuoren itsetunto kasvaa, kun hänellä on mahdollisuus näyttää aikuiselle, että tietää asioita, joita aikuinen ei ehkä tiedä. Tätä ilmiötä voidaan kutsua vastavuoroiseksi kasvatukseksi. Tästä päästään siihen ajatukseen, että nuorisotyötä tehdessä nuoren ja asiantuntijan, tässä tapauksessa nuorisotyöntekijän, tulisi kohdata mahdolli-

simman luonnollisesti ilman valtasuhdetta. Mahdollisimman luonnollisen vuorovaikutussuhteen saavuttamiseksi työntekijöiden ei tulisi ottaa etäisyyttä nuoreen tai rakentaa muureja suhteen välille. Jotta nuori voisi kokea olevansa tärkeä, ainutlaatuinen ja että hänellä on tarkoitus tässä maailmassa, tulee kasvattajan välittää kasvatettavasta ja näyttää tälle että hän on tärkeä ja arvokas juuri sellaisena kuin on. (Purjo & Kuusela 2009, 68- 69.)

Nuorisotyötä tekevät nostavat usein esille, että on tärkeää, että nuori tulee nähdyksi ja kuulluksi. Tämä on totta ja arvokas lähtökohta työlle, mutta se ei saa olla ainut asia toiminnassa ja nuoren kohtaamisessa. Idealistinen kohtaaminen nuoren kanssa tapahtuu silloin, kun molemmat osapuolet ovat avoimia dialogiseen vuorovaikutukseen. Tämä voidaan saavuttaa siten, etteivät osapuolet ajattele itseään vain yksilönä ja osapuolet keskittyvät toisiinsa aidosti sekä antavat toisen tuoda itseään esille juuri sellaisenaan kuin hän on. Vuorovaikutustilanteessa tulisi saavuttaa sellainen piste, jossa molemmat ovat tasa-arvossa, yhteisessä tilassa. Kasvattaja ei yritä saada nuorta siihen maailmaan, jossa itse elää tai haluaisi nuoren elävän, eikä yritä olla sellainen kuin nuori on. Tarkoituksena löytää dialoginen, molemminpuolinen tapa kommunikoida ja ajatella. Konkreettinen tavoite kaikessa nuorisotyössä tulisi olla se, että nuorta autetaan itsenäistymään niin, että tämä kykenee ottamaan vastuun omasta tulevaisuudesta. (Purjo & Kuusela 2009, 70- 71.)

7 Aineiston analysointi

Tässä luvussa esitellään aineistoa ja siitä nousseita johtopäätöksiä. Ensimmäisenä kuvataan opinnäytetyön toiminnallista osuutta nuorisotiloilla. Luvussa kerrotaan siitä, miten nuorisotiloilla toimittiin ja millä perusteella opinnäytetyön menetelmien testauskohteet valikoituivat. Opinnäytetyössä ei tuoda esille sitä, mitkä nuorisotilat toimivat menetelmien testauskohteina. Tilat esitellään siten, että toinen nuorisotila on tila 1 ja toinen on tila 2. Luvussa esitellään myös, millä perusteella menetelmien aihealueet valikoituivat. Tämän jälkeen kuvataan sosiaalisen vahvistamisen luonnetta avoimessa tilatoiminnassa. Lopuksi vielä pohditaan työntekijän roolia sosiaalisessa vahvistamisessa uudella tilalla sekä sitä, millaista on tulla uudelle nuorisotilalle töihin.

7.1 Toiminnan kuvaaminen

Sosiaalisen vahvistamisen menetelmiä testattiin kahdella eri Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden nuorisotilalla. Menetelmät testattiin siten, että toinen testasi menetelmää ja toinen havainnoi toisen työskentelyä. Havainnointikertoja oli yhteensä neljä, kaksi molemmilla nuorisotiloilla. Menetelmien testaamisen ja havainnoinnin tavoitteena oli selvittää, miten sosiaalista vahvista voi konkreettisesti erilaisten menetelmien avulla toteuttaa. Tämän lisäksi menetelmiä testatessa opinnäytetyöntekijät saivat kokemuksen siitä, millaista on mennä työntekijänä kokeilemaan menetelmiä uusille tiloille. Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluilla työntekijät voivat joutua tuuraamaan muita työntekijöitä sellaisille tiloille, missä eivät normaalisti työskentele. Tilaajan toiveena olikin saada tietoa ja kokemuksia uuden työntekijän näkökulmasta. Havainnointien ja kokemusten perusteella saatiin aineistoa opinnäytetyöhön.

Menetelmien suunnittelu osoittautui haasteelliseksi. Tilaajan toiveena oli, etteivät menetelmät ole kohdennettua pienryhmätoimintaa. Tämä tarkoitti sitä, että menetelmien tuli olla sellaisia, mihin voi osallistua kaikki nuorisotilalla käyvät nuoret. Tämä tarkoitti sitä, että opinnäytetyöntekijöiden täytyi itse olla hyvin innostavia ja rohkeita, että nuoret saataisiin mukaan toimintaan. Pää tavoitteeksi menetelmille asetettiin se, että nuoret herkistyisivät ajattelemaan päihteisiin ja monikulttuurisuuteen liittyviä aiheita. Menetelmien testaamisessa käytettiin tutkimusmenetelmänä havainnointia. Havainnoinnin pääpainopiste liittyi siihen, että miten nuoria saatiin osallistumaan toimintaan. Havainnoinnissa otettiin huomioon myös se, miten nuoria kohdataan ja miten he reagoivat uuteen nuorisotyöntekijään. Pää tavoitteena menetelmissä ei siis ollut saada paljoa vastauksia nuorilta, vaan tutkittiin sitä, miten nuorille tuntematon nuorisotyöntekijä voi innostaa nuoria lähtemään mukaan uuteen toimintaan.

Menetelmien aihealueiksi valikoituivat ehkäisevä päihdetyö sekä monikulttuurisuus. Monikulttuurisuus valikoitui aiheeksi toisen nuorisotilan perusteella. Tilalla 1 käy paljon eri kulttuuritaustaisia nuoria ja siellä on töissä myös työntekijöitä, joilla on maahanmuuttajatausta. Tilaajankin puolelta tuli toive, että toinen menetelmä liittyisi monikulttuurisuuteen. Ehkäisevä päihdetyö valikoitui toiseksi aihe-

alueeksi sen vuoksi, että se on yksi hyvin oleellinen osa sosiaalista vahvistamista. Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sosiaalisen vahvistamisen työttöihin yhtenä päätehtävänä on ehkäisevä päihdetyö.

Nämä nuorisotilat valikoituivat menetelmien testauskohteiksi osittain tilaajan toiveesta. Tilaaja antoi neljä eri vaihtoehtoa nuorisotiloista, joissa opinnäytteen liittyviä havainnointeja voisi suorittaa. Nämä kaikki neljä nuorisotilaa ovat Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden suurimpia tiloja. Näillä tiloilla on aina vähintään kaksi työntekijää ja kyseisissä nuorisotiloissa käy päivittäin paljon nuoria. Tila 1 valikoitui toiseksi nuorisotilaksi, koska se on vahvasti monikulttuurinen nuorisotila. Tila 2 otettiin toiseksi nuorisotilaksi, sillä se oli toiselle opinnäytetyöntekijälle entuudestaan tuttu. Tämä oli myös hyvä lähtökohta havainnointien tekemiselle. Menetelmien testausvaiheessa saatiin perspektiiviä siihen, että millaista on olla täysin tuntemattomalla tilalla, tuntemattomien nuorten ja työntekijöiden kanssa. Tämän lisäksi saatiin näkökulmaa myös siihen, millaista on testata menetelmiä entuudestaan tutussa ympäristössä.

Molemmilla nuorisotiloilla menetelmien testaamiseen ja havainnointiin käytettiin kerrallaan noin kolme tuntia. Tämä sisälsi toiminnan valmistelun sekä menetelmien testaamisen. Tiloilla ei tällöin ollut muuta ohjattua toimintaa. Kaikilla tilakäynneillä nuoria oli kerrallaan sisällä noin kaksikymmentä. Välillä nuoret saattoivat lähteä johonkin, mutta palasivat kuitenkin aina takaisin. Molemmilla tiloilla tyttöjä oli huomattavasti vähemmän ja suurin osa tilakävijöistä ja menetelmiin osallistujista olivatkin poikia. Tilakävijöistä pääasiallisesti noin neljäsosa oli tyttöjä.

Vakituisia tilatyöntekijöitä informoitiin ennen tilakäyntejä. Tarkoituksena oli, etteivät he osallistuisi toimintaan millään tavalla, vaan kaikki vastuu menetelmien testauksesta ja onnistumisesta oli opinnäytetyöntekijöillä.

Menetelmien lisäksi toteutettiin Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sosiaalisen vahvistamisen työttöimille ryhmähaastattelu. Haastattelun tavoitteena oli saada tietoa ja erilaisia näkökulmia sosiaaliseen vahvistamiseen.

7.2 Millaista on sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatyössä?

Kun nuorisotyössä käytetään sosiaalisen vahvistamisen työmuotoja, on työ kohdennettua nuorisotyötä. Kohderyhmänä ovat sellaiset lapset ja nuoret, jotka tarvitsevat elämäntilanteeseensa liittyvää tukea ja apua. Tavoitteena kohdennetussa nuorisotyössä on tarjota tällaisille lapsille ja nuorille tasavertainen mahdollisuus hyvään elämään. Yleensä työtä kohdennetaan riskiryhmänuoriin sekä maahanmuuttajiin. Sosiaalinen vahvistaminen on varhaista tukea ja toimenpiteitä. Huomiota kiinnitetään erityisesti syrjäytymisvaarassa oleviin ja erityistä tukea tarvitseviin nuoriin. Sosiaalisessa vahvistamisessa on mukana vahvasti ehkäisevän työn näkökulma, pyritään tukemaan nuorten elämää kokonaisvaltaisesti. (Lundbom & Herranen 2011, 128.)

Sosiaalisen vahvistamisen työtiimin mukaan kuitenkin nykypäivänä sosiaalinen vahvistaminen ei enää kohdennu pelkästään syrjäytymisvaarassa oleviin nuoriin ja maahanmuuttajiin. Työtiimi nosti esille, että hyvinvoivatkin nuoret tarvitsevat sosiaalista vahvistamista. Heillekin tulee tarjota ohjausta ja neuvontaa heidän elämäänsä liittyvien asioiden kanssa. Aiemmin sosiaalisen vahvistamisen käsite oli syrjäytymisen ehkäisy. Syrjäytymisen ehkäisyssä työn pääpaino oli syrjäytymisvaarassa olevissa nuorissa. Nykyään kuitenkin sosiaalisen vahvistamisen käsite kattaa kaikki nuoret.

Opinnäytetyössä tarkastellaan sitä, millaisin erilaisin keinoin sosiaalista vahvistamista voi toteuttaa avoimessa tilatoiminnassa. Avoimessa tilatoiminnassa kaikille nuorille tulisi tarjota sosiaalista vahvistamista jollain tavalla. Sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelusta nousikin esille, että monesti tilalla käyvät nuoret ovat juuri näitä, jotka tarvitsevat jonkinlaista sosiaalista vahvistamista. Avoimessa tilatoiminnassa sosiaalinen vahvistaminen voi olla kohdennettua tai kaikille avointa toimintaa.

Sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelussa heiltä kysyttiin erilaisia sosiaalisen vahvistamisen menetelmiä, joita avoimessa tilatyössä voi hyödyntää.

Työtiimi nosti esille seuraavia menetelmiä:

- ohjaus
- pienryhmätoiminta

- ryhmätoiminta ja kerhot
- kahdenkeskiset ohjaukset ja juttelut

Työtiimin haastattelusta nousi esille, että sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatoiminnassa on usein ”piilotyötä”. Nuori ei itse edes tiedosta hänen arjenhallintaansa liittyvää ohjausta. Tilatyöllä on suuri merkitys sosiaalisen vahvistamisen kannalta. Nuorille tarjotaan paikka, mihin tulla ja työntekijät ovat aina paikalla ja valmiita auttamaan nuoria. Työntekijän rooli on merkittävä tekijä sosiaalisen vahvistamisen kannalta. Työntekijän tulee olla helposti lähestyttävä, mutta samalla myös tarvittaessa jämäkkä. Työtiimin jäsenet toivat esille, että kaikki tehtävä nuorisotyö on sosiaalista vahvistamista, kun pyritään vaikuttamaan positiivisesti nuoren elämään. Työtiimille tuotti enemmän ongelmaa mieltä, että mikä nuorisotyö ei olisi sosiaalista vahvistamista.

Sosiaalisen vahvistamisen työtiimi nosti esiin muitakin erilaisia menetelmiä, mitä avoimessa tilatyössä voi hyödyntää. Nousi esille, että kaikki erilainen tekeminen on hyvä keino sosiaaliseen vahvistamiseen. Tekemistä voi olla esimerkiksi ruoanlaitto, pelien pelaaminen tai askartelu. Yleensä tekemisen kautta saa herätettyä nuorten kiinnostuksen ja tämän kautta syntyy hyviä keskusteluja. Erilaiset toiminnalliset menetelmät ovat hyvä tapa lähestyä nuoria. Toiminnan ohella nuori luultavasti keskustelelee avoimemmin ja tilanne on molemmille luonnollisempi. Tiloilla voi olla erilaisia teemapäiviä tai – viikkoja, mutta usein ne ovat tilakohtaisia. Kaikkia nuoria ei saa innostettua mukaan toimintaan. Toimintaan osallistuu sellaiset nuoret, kenellä on kiinnostusta kyseiseen tekemiseen. Työtiimi nosti esille, että kun nuorilta itseltään kysytään mitä he haluaisivat tehdä, nuorten toive on usein vaan oleilua ja juttelua. Kuitenkin jos nuoret haluavat jotain erityisempää ohjelmaa, he osaavat sitä kuulemma pyytää.

Nuorisotyöntekijän on tärkeä osata pysähtyä toiminnan keskellä, mikäli joku nuori vaikuttaa siltä, että haluaa keskustella jostain. Tässä taas vaaditaan nuorisotyöntekijältä hyvää tilannetajua, että osaa tunnistaa ne tilanteet, milloin on pysähdyttävä ja annettava aikaa nuorelle. Jos nuorella on tarve keskustella jostain, on siihen hetkeen tartuttava. Työtiimi totesi, että on vaikea eritellä tiettyjä sosiaalisenvahvistamisen menetelmiä avoimessa tilatyössä, sillä jokainen päivä on erilainen.

Käyttöön tulleet nuorisokortit auttavat jatkossa vielä paremmin nuoren kokonaisvaltaista tukemista, kun nuoren sosiaaliset verkostot ovat tiedossa. Yhtenä merkittävänä tekijänä avoimen tilatoiminnan sosiaalisessa vahvistamisessa olisikin kodin ja koulun kanssa tehtävä yhteistyö. Moniammatillinen yhteistyö nousi haastattelussa esille. Yhteistyön tarve riippuu aina nuoren tilanteesta. Tuen tarpeesta riippuen yhteistyötä voidaan tehdä sosiaalipalveluiden, lastensuojelun ja poliisin kanssa. Muita esille nousseita yhteistyötahoja olivat seurakunta, paikallisjärjestöt ja muut alueen keskeiset palveluiden tarjoajat. Yhteistyön tarve on monesti nuorisotyöntekijän oman harkintakyvyn varassa. Tähän auttaa nuorten hyvä tunteminen. Kaikissa tilanteissa ei ehkä ole tarvetta ottaa yhteyttä niin sanotusti ylempään tahoon, kuten lastensuojeluun vaan voi olla riittävää, että ollaan yhteydessä nuoren kodin ja koulun kanssa.

Moniammatillinen yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa auttaa nuorisotyöntekijöitä tunnistamaan nuorten kulloisiakin kiinnostuksen kohteita. Eri toimijoilta voi nousta esiin erilaisia ilmiöitä, mitkä ovat nuorten keskuudessa milloinkin pinnalla. Erilaisia ilmiöitä voivat olla esimerkiksi päihteiden käyttö, varastelu tai seksuaaliterveyteen liittyvät asiat. Sosiaalisessa vahvistamisessa voitaisiin hyödyntää näitä kiinnostuksen kohteita ja ilmiöitä. Tällöin sosiaalinen vahvistaminen ei ole yksilöön kohdistuvaa vaan sitä voidaan kohdentaa suuremmalle joukolle.

Moniammatillista työtä tehdään yleensä paikallisesti. Yhteistyössä päätavoitteena on toimia yhdessä, hyödyntäen kaikkien yhteistyökumppaneiden osaamista. Tällöin on tärkeää sopia yhteiset pelisäännöt ja strategiat, joita kaikki yhteistyötahot noudattavat. Tärkeää on myös, että kaikilla on selkeät ohjeet siitä, kuinka toimitaan. Yhteisenä tavoitteena moniammatillisessa nuorisotyössä on se, että työskennellään yhdessä nuoren hyväksi. (Vehviläinen 2002, 42- 43.)

Moniammatillisella yhteistyöllä on paljon erilaisia hyötyjä. Päätöksentekoon saadaan muun ryhmän tuki ja monta eri näkökulmaa siitä, kuinka tulisi menetellä. Moniammatillinen yhteistyö muokkaa omaa toimenkuvaa ja voi jopa vaikuttaa omaan ammatti-identiteettiin. Hyötynä voi nähdä sen, että moniammatillisen yhteistyön avulla voidaan parantaa omaa ammatillisuutta siten, että päätöksen-

teko helpottuu. Asioita osataan tarkastella laajemmin, monesta eri näkökulmasta. Myös tiedon jakaminen ja uuden oppiminen on moniammatillisen yhteistyön positiivisia puolia. Monet eri alan ammattilaiset jakavat tietoa ja kokemusta keskenään. (Vehviläinen 2002, 50- 53.)

Sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelussa kysyttiin, että miten voi tunnistaa ne nuoret, jotka ovat ehkä enemmän sosiaalisen vahvistamisen tarpeessa. Haastattelusta nousi esille, että työntekijät itsekin miettivät sitä, huomauttavatko he tällaisia nuoria. Sellaisista nuorista, jotka tarvitsisivat ehkä enemmän sosiaalista vahvistamista, ei välttämättä näe sitä päällepäin; ei ole selviä merkkejä suuremmasta sosiaalisen vahvistamisen tarpeesta. Työtiimin jäsenet pohivat sitä, millaiset nuoret ylipäättänsä löytävät tiensä nuorisotilalle. Nuorisotiloilla käyviä nuoria on yleensä kahdenlaisia. Tiloilla on vakituiset kävijät sekä sellaiset nuoret, jotka eksyvät tiloille silloin tällöin. Tilojen vakituiset kävijät ovat usein sellaisia, jotka ovat ehkä enemmän sosiaalisen vahvistamisen tarpeessa. Sellaiset nuoret, jotka käyvät tiloilla silloin tällöin ovat usein aktiivisempia harrastamaan ja heillä on arkena muutakin tekemistä kuin oleskella nuorisotilalla.

Työtiimi nosti esille myös, että sosiaalisen vahvistamisen tarpeen tunnistaa yksinkertaisesti parhaiten siten, että tutustuu nuoriin. Nuorten tunteminen auttaa tunnistamaan nuoren tuen tarpeen. Tässäkin vaiheessa haastattelua nousi esille kodin ja koulun kanssa tehtävän yhteistyön merkitys. Nuori voi käyttäytyä koulussa ja kotona ihan eri tavalla mitä nuorisotiloilla. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että koulu, koti ja nuorisotyö tekisivät yhteistyötä. Työntekijän on kuunneltava nuorten välisiä keskusteluja. Keskusteluista saattaa nousta esille sellaisia asioita, mitkä auttavat nuorisotyöntekijää tunnistamaan sosiaalisen vahvistamisen tarpeessa olevia nuoria. Muutenkin työntekijän tulee olla kokoajan valppaana ja hänen tulee havainnoida erilaisia tilanteita nuorisotiloilla.

Haastattelusta selvisi, että työtiimi on miettinyt keinoja, kuinka saisi vanhemmat mukaan nuorisopalveluiden toimintaan. Vanhemmille voisi olla jonkinlaisia tutustumiskäyntejä nuorisotiloille. Tällöin nuorten vanhempiin voisi tutustua ja ainakin heidän kasvot tulisivat tutuiksi. Vanhempien osallistaminen nuorisopalveluiden toimintaan madaltaisi nuorisotyöntekijöiden kynnystä ottaa heihin tarvittaessa yhteyttä. Vanhemmille voi olla epäselvää, mitä nuorisotiloilla tapahtuu.

Tiloihin tutustuminen lisäisi nuorisopalveluiden toiminnan tietoisuutta ja vanhemmilla voisi olla positiivisempi suhtautuminen nuorisotilatoimintaan. Usein kuitenkin nuoret ovat negatiivisia sen suhteen, että vanhemmat kävisivät nuorisotilalla. Esimerkkinä tästä yksi sosiaalisen vahvistamisen työtiimin jäsen kertoi, että erään nuorisotilalla käyvän tytön isä tuli käymään tilalla. Tyttö ajoi isän nopeasti ulos tilalta ja työntekijä ehti vain ulko-ovelle tervehtimään isään. Olisikin hyvä miettiä, kuinka vanhemmat saataisiin paremmin osallisiksi nuorisopalveluiden toimintaan.

Nuorisopalvelut ovat ottaneet käyttöönsä nuorisokortit, mistä käy ilmi tiloilla käyvien nuorten koulu sekä vanhempien yhteistiedot. Tämä helpottaa kodin ja koulun välistä yhteistyötä, kun nämä yhteystiedot ovat nuorisotyöntekijöiden tiedossa. Työtiimi kertoi, etteivät nuoret ole kyseenalaistaneet korttia millään tavalla. Nuoret ovat ottaneet hyvin vastaan kortin hankkimiseen liittyvään lomakkeen. Ongelmana on saada tätä lomaketta joltain nuorilta takaisin. Työtiimi kertoi, että toimintaan saa osallistua ilman korttia vielä vuoden 2013 loppuun, mutta tämän jälkeen kortti tulee pakolliseksi. Tämä on hyvä asia koulun, kodin ja nuorisotyön yhteistyön kannalta.

Nuorisotyö on alkanut löytää jo paikkaansa kasvattajana kodin ja koulun ohella. Nuorisotyöntekijöitä on kouluissa töissä ja tilatyöntekijät ovat yhteydessä opettajiin. Nuorisokorttien myötä varmasti yhteistyö kodin kanssa paranee ja vanhempien tietoisuus nuorisotilatyöstä lisääntyy. Nykypäivänä suurin kysymys on edelleenkin se, miten kasvatuksellisuus nuorisotilatyössä toteutuu ja miten sitä voitaisiin mitata ja miten tulokset saataisiin näkyviksi. Opinnäytetyössä sosiaalinen vahvistaminen käsittää saman asian: on erittäin vaikeaa tiedostaa kuka nuori olisi erityisesti sosiaalisen vahvistamisen tarpeessa, miten nuoret saataisiin avautumaan ja osallistumaan toimintaan ja miten tuloksia voitaisiin mitata?

7.3 Sosiaalisen vahvistaminen menetelmien testaaminen

Opinnäytetyössä menetelmiä testattiin kahdella eri nuorisotilalla. Toinen tila oli molemmille opinnäytetyöntekijöille ennestään melko tuntematon. Toisella tilalla

toinen opinnäytetyöntekijä oli tehnyt kehittämisprojektin keväällä 2013, joten toinen työntekijä ja osa nuorista oli tuttuja.

Ensimmäisellä kerralla tunnelma tilalla 1 oli rento. Nuoria oli jonkin verran paikalla ja he pelailivat pelejä ja katselivat televisiota. Tilatyöntekijät kertoivat, että jos tilalle olisi menty hieman aiemmin, nuoria olisi ollut enemmän, mutta tietenkään ei voi tietää, milloin nuoret ovat tilalla, kun toiminta on avointa ja osallistuminen vapaaehtoista.

Tilalla 1 vastaanotto ei ollut aluksi kovin ihanteellinen. Työntekijät silminnähden ihmettelivät mitä varten tilalle oli tullut niin sanotusti ulkopuolisia ja mitä sinne oli tultu tekemään. Menetelmien testauksista oli ilmoitettu sähköpostitse etukäteen ja tilatyöntekijöitä informoitiin siitä, ettei menetelmien testaamiseen tarvita vakituisten työntekijöiden apua. Osittain tämä epätietoisuus johti siihen, että vakituiset työntekijät kokivat, että heidän tulee auttaa neuvomalla miten toimia ja he koettivat innostaa nuoria toimintaan, vaikkei se ollut tarkoituksena.

Tilalle 2 menemiseen oli hieman erilaiset lähtökohdat. Vastaanotto oli hyvä ja nuorisonohjaajat kyselivätkin paljon, voivatko olla jossain avuksi. Tilatyöntekijöille kerrottiin, ettei heidän tarvitse tehdä mitään ja että kaikki toiminta on opinnäytetyöntekijöiden vastuulla. Tämän jälkeen tilatyöntekijät eivät edes yrittäneet puuttua opinnäytetyöntekijöiden toimintaan neuvomalla tai innostamalla nuoria. Tunnelma tilalla oli huomattavasti avoimempi. Opinnäytetyöntekijöilläkin oli avoimempi ja rennompia suhtautuminen menetelmien testaamiseen. Työntekijät olivat kiinnostuneita menetelmistä. Tilatyöntekijät kertoivat, miten päivä nuorisotilalla oli mennyt. Työntekijät antoivat hyviä vinkkejä ja kertoivat, millaista nuorten kanssa on ollut lähiaikoina. Tilalla oli paikalla muutama entuudestaan tuttu nuori ja he tulivat kyselemään kuulumisia. Tunnelma oli lämmin ja tilalla oli helppo olla. Innostaminenkin oli helpompaa tutussa ympäristössä. Toiminta ja menetelmien testaus oli luonnollisempaa tilalla 2. Entuudestaan tuttuja nuoria oli helpompi innostaa mukaan menetelmien pariin ja näin saatiin tuntemattomiakin nuoria kiinnostumaan toiminnasta.

Tila 1 osoittautui menetelmien testaamisen kannalta hieman haastavaksi. Tilaan tullessa nuorella on mahdollisuus mennä pelihuoneisiin tai kahvitilaan. Tilalla 1

ei ole sellaista toimintatilaa, minkä kautta nuoret kulkisivat muihin tiloihin, joten oli haastavaa miettiä missä tilassa menetelmiä testattaisiin. Ensimmäisellä tila 1 käynnillä menetelmiä testattiin toisessa pelihuoneessa. Toisella tilakäynnillä menetelmien testaamiselle ei ollut yhtä tiettyä paikkaa, vaan opinnäytetyöntekijä kierteli ympäri tilaa testaamassa menetelmää siellä missä nuoret milloinkin olivat. Tällaisella lähestymistavalla opinnäytetyöntekijä ei jäänyt nuorilta huomaamatta. Pohjaratkaisultaan tila 2 oli parempi menetelmien testaamiseen. Opinnäytetyöntekijät asettuivat aulaan pöydän ääreen testaamaan menetelmiä. Näin saatiin näkyvyyttä nuorisotilalla ja heti kun nuori tuli tilalle, olivat opinnäytetyöntekijät menetelmineen näkyvissä. Nuoret kävivät kyselemässä toiminnasta paljon ja tilalla 2 saatiin osallistettua nuoria paremmin toimintaan mukaan kuin tilalla 1.

Ensimmäisellä havainnointikerralla, tilalla 1, kokeiltiin palkintoa toimintaan osallistumisen innostajana. Ideana tässä oli se, että kun nuori osallistui toimintaan, hän osallistui samalla yllätyspalkinnon arvontaan, joka arvottiin käyntikerran lopuksi. Muilla havainnointikerroilla ei kuitenkaan käytetty tätä houkutinmenetelmää. Koettiin, ettei toimintaan osallistumisen lähtökohtana tule olla jokin konkreettinen palkinto.

Tilalla 1 nuoret reagoivat uuteen työntekijään vaihtelevasti. Pääasiassa nuoret vaikuttivat kiinnostuneilta opinnäytetyöntekijöitä kohtaan. Nuorten kanssa juteltiin aiheista, jotka eivät liittyneet menetelmiin millään tavalla. Kun nuorille kerrottiin menetelmistä tarkemmin, eivät he kuitenkaan välttämättä viitsineet tai heitä ei kiinnostanut osallistua mukaan toimintaan. Jotkut nuoret eivät reagoineet uuteen työntekijään millään tavalla. Tilalla 1 toimintaan osallistui noin puolet kävijöistä. Osallistujia oli niin tyttöjä kuin poikiakin. Molemmilla menetelmien testauskerroilla saatiin osallistettua noin kymmenen nuorta mukaan toimintaan.

Tilalla 2 nuoret reagoivat myös hyvin vaihtelevasti. Nuorisotilalla oli toiselle opinnäytetyöntekijälle entuudestaan tuttuja nuoria ja he olivat hyvinkin kiinnostuneita siitä, mitä tilalle mentiin tekemään. Tilassa 2 kävijäkunta on vaihtunut syksyn 2013 aikana huomattavasti. Tällä hetkellä vakituisillakaan työntekijöillä ei ole rakentunut kunnollista vuorovaikutussuhdetta uusiin nuoriin ja se näkyi

näiden nuorten reaktiosta opinnäytetyöntekijöitä kohtaan. Uudet tilakävijät etsivätkin vielä omaa paikkaansa nuorisotilalla.

Jyväskylän kaupungin sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelussa tiimille esiteltiin opinnäytetyön sosiaalisen vahvistamisen menetelmät, joita käytiin testaamassa tiloilla. Ehkäisevän päihdetyön menetelmä koettiin toimivampana menetelmänä. Ne työtiimin jäsenet, jotka työskentelevät itse nuorisotiloilla, sanoivat että voisivat tämänkaltaisen menetelmän toteuttaa omalla tilallaan. Monikulttuurisen menetelmän toteuttaminen koettiin haasteellisempänä. Esille nousi, että esimerkiksi eräällä Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden nuorisotilalla kävijäkunta on hyvin perisuomalaista, joten toimintaa ei tälle nuorisotilalle koettu sopivaksi. Tiimin jäsenet nostivat hyvin vahvasti sen esille, että voisivat omalla tilalla menetelmiä toteuttaa tämän kaltaisia menetelmiä. Omalla tilalla voisi nuorten kanssa jatkaa keskustelua menetelmiin liittyvistä aiheista. Omalla tilalla nuorten kanssa on luotu vuorovaikutuksellinen luottamussuhde ja tämän vuoksi aiheen ympärille voisi rakentua syvempääkin keskustelua. Keskustelua voitaisiin käydä menetelmän toteuttamisen jälkeen useampiakin päiviä, jolloin kasvatukselliset tavoitteet voitaisiin saavuttaa. Tiimin jäsenet olivat sitä mieltä, etteivät lähtisi tuntemattomalle tilalle, tuntemattomien nuorten kanssa, toteuttamaan tämänkaltaisia menetelmiä.

Työtiimi oli sitä mieltä, ettei tämän kaltaisten menetelmien toteuttamisessa pitäisi tuoda omaa kantaa kyseisiin aiheisiin liittyen esille. Menetelmiin liittyen ei ole olemassa oikeita vastauksia. Ohjaajan ei tulisi johdatella nuoren mielipiteitä mihinkään suuntaan, vaan nuoren tulee itse miettiä omia ennakkoluulojaan ja mielipiteitään. Nuoren mielipiteiden pohjalta voidaan keskustella siitä, liittyvätkö nuoret ennakkoluulot ja mielipiteet kasvatukseen vai liittyvätkö nämä tuntemukset nuoren omiin kokemuksiin. Tällä tavalla menetelmiin saadaan liitettyä kasvatuksellinen tavoite.

7.4 Tilatyöntekijän rooli uudella nuorisotilalla sosiaalisessa vahvistamisessa

Menetelmien testauksesta syntyi sellainen kokemus, että olisi tärkeää tuntea nuoret, ennen kuin lähtisi tällaisia menetelmiä toteuttamaan. Sosiaalinen vah-

vistaminen on nuoren kokonaisvaltaista elämän tukemista, joten vain parin käyntikerran perusteella on hankalaa sanoa, onko menetelmistä ollut minkäänlaista hyötyä. Menetelmät toimivat mahdollisesti hyvänä keskustelunavauksena ja ne voivat herättää nuorissa erilaisia ajatuksia. Menetelmien avulla tilatyöntekijöillä oli mahdollisuus avata tarkempaa keskustelua aiheisiin liittyen

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelusta nousi esille, etteivät he lähtisi tällaisia menetelmiä toteuttamaan uudelle tilalle, uusien nuorten kanssa. Työtiimi korosti sitä, että kun kyseessä on sosiaalinen vahvistaminen, on ensiarvoisen tärkeää, että toiminnan lähtökohdanna on nuoren tunteminen. He nostivat myös esille sen, ettei nuoriin tutustumiseen ole olemassa mitään sen ihmeellisempää toimintamenetelmää. Pitää vain rohkeasti omana itsenään tutustua nuoriin. Nuorille tulee antaa omaa tilaa ja nuorisotyöntekijältä vaaditaan tilannetajua siihen, milloin nuorta voi lähestyä paremmin. Tutuista nuorista tunnistaa muutoksen ja hyödyn, mitä sosiaalisella vahvistamisella on saatu aikaan.

Menetelmien testaaminen vaatii suurta heittäytymistä. Tuli tunne, että ”tunkeutuu” nuoren reviirille. Nuoret tulevat tilalle pääasiassa oleskelemaan ja pelailemaan kavereiden kanssa. Nuorten innostaminen osoittautui hyvin haasteelliseksi, sillä nuoret eivät olleet entuudestaan tuttuja. Oli hankalaa miettiä sellaisia innostamisen menetelmiä, millä nuoret saataisiin mahdollisimman hyvin toimintaan mukaan. Myöskään nuorten kiinnostuksen kohteet eivät olleet tiedossa. Osaksi tämän vuoksi menetelmien aiheiksi valittiin sellaisia aiheita, jotka ovat jatkuvasti pinnalla ja puheenaiheina nuorten keskuudessa.

Sosiokulttuurisen innostamisen ideana on, että innostamalla voidaan parantaa ihmisen elämänlaatua. Innostavalla toiminnalla on tarkoitus herkistää ihmisen tietoisuutta tämän omalle elämäntilanteelle ja auttaa häntä tulemaan subjektiiviseksi toimijaksi. Toiminta perustuu vuorovaikutukseen, jolla pyritään edistämään henkilön sosiaalisia suhteita. (Kurki 2000, 19.)

Toimintaan innostaminen vaatii tätä niin sanottua herkistämistä. Herkistäminen tarkoittaa, sitä että ihmistä herätellään todellisuuteen ja heidän tietoisuuttaan pyritään koskettamaan, mikä taasen vaatii dialogista vuorovaikutussuhdetta ja

ihmisen tuntemista. Motivointi on melko lähellä herkistämisen käsitettä. Motivoinnilla pyritään tarjoamaan kohdennettua toimintaa, toimintaa jonka osallistuja kokee henkilökohtaiseksi ja merkitykselliseksi oman elämänsä kannalta. (Kurki 2000, 133.)

Toiminnan suunnittelussa tulee ottaa itse toimijat mukaan päätöksentekoon. Tärkeää on, että toiminta on sellaista, joka koskettaa toimijoita ja osallistuminen on luontevaa. Innostajien tarkoituksena on toimia äänenä niille, jotka eivät saa sitä itse kuuluville, mutta muutoin toimijoiden tulee itse saada toimia päättäjinä toiminnan suunnittelussa. (Kurki 2000, 136- 137.)

Kuten opinnäytetyössä on monessa kohtaa esitetty, on sosiaalinen vahvistaminen erityisesti nuoren elämän kokonaisvaltaista tukemista ja tuntemista, täytyy dialogisen ja vuorovaikutuksellisen kasvatussuhteen olla toimiva. Tähän tavoitteeseen päästään vain, jos nuori ja nuorisotyöntekijä tuntevat molemminpuolista luottamusta toisiaan kohtaan. Opinnäytetyön aikana toteutettujen havainnointikertojen tuloksena oli, ettei nuoria saa innostettua toimintaan kovinkaan hyvin, jos tuota suhdetta ei ole rakennettu. Menetelmien toisena kohdepaikkana ollut tilan 2 käynnit puoltavat tätä ajatusta, koska siellä työntekijät, osa nuorista ja tila olivat toiselle menetelmien toteuttajalle tuttuja ja innostaminen onnistui silloin huomattavasti paremmin.

Sosiaalisen vahvistamisen työtiimi nosti vahvasti esille mielipiteen, joka ei puolta opinnäytetyöhön tutkittua menetelmää. Tiimin mielestä ei ole järkevää lähteä tekemään sosiaalista vahvistamista tämänkaltaisilla menetelmillä, uudelle tilalle, uusien nuorten kanssa, uudelle alueelle. Tiimiläiset eivät nähneet itseään tilanteessa, jossa he tätä toteuttaisivat, tuli tunne että tunkeutuisi nuoren reviirille ja se ei tuntuisi luontevalta lähteä toteuttamaan uusia menetelmiä tällä tavalla. Erityisesti tila 2 nuorisotyöntekijät olivat tiimin kanssa asiasta samaa mieltä.

8 Kehittämideoita

Tässä luvussa esitellään opinnäytetyön pohjalta syntyneitä kehittämideoita. Ideat on jaoteltu kahdessa eri kappaleessa. Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia

sekä sosiaalista vahvistamista avoimessa tilatyössä että sitä, mikä on työntekijän rooli sosiaalisessa vahvistamisessa uudella tilalla. Tämän perusteella kehittämisideoita esitellään kahden eri otsikon alla. Ensimmäisenä esitellään kehittämisideoita sosiaaliseen vahvistamiseen avoimessa tilatoiminnassa. Tämän jälkeen esitellään kehittämisideoita siihen, miten voidaan helpottaa työntekijän menemistä uudelle tilalle sekä sitä, mikä on työntekijän rooli sosiaalisessa vahvistamisessa uudella tilalla.

8.1 Sosiaalinen vahvistaminen avoimessa tilatoiminnassa

Opinnäytetyössä toteutettiin haastattelu sosiaalisen vahvistamisen työtiimille. Haastattelussa nousi esille, että nuorisopalveluiden työntekijöiden välinen tietotaidon jakaminen on heikkoa tällä hetkellä. Monilla työntekijöillä on monivuotisia kokemuksia erilaisista menetelmistä ja niiden testaamisesta, mutta tietoja ja kokemuksia ei jaeta muiden työntekijöiden kesken läheskään niin paljoa, kuin olisi tarvetta.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluilla on nuorisotiloja ympäri kaupunkia ja työntekijöitä on paljon. Monilla työntekijöillä on erityisosaamista sellaisilta osa-alueilta, jota kaikilla ei ole. Esimerkiksi sosiaalinen vahvistaminen ja monikulttuurinen nuorisotyö ovat sellaisia käsitteitä, joihin haluttaisiin enemmän tietoa ja taitoa sekä taustatukea niiltä työntekijöiltä, joilla on asiasta enemmän kokemusta.

Nuorisopalveluilla on ollut ajatuksena kehittää tiedon jakamista, niin, että nuorisopalveluille luotaisiin Internet sivusto, johon menetelmät ajettaisiin. Menetelmästä voitaisiin kertoa millaiselle ryhmälle se on pidetty, miten toimintatuokio eteni, miten toimintaa voisi kehittää ja kelle sitä voisi suositella. Sosiaalisen vahvistamisen työtiimi esitti ajatuksen, että menetelmien suunnitteluvaiheessa olisi hyvä, että menetelmän eri vaiheet olisivat tarkkaan ja selkeästi kirjattuja. Tällöin kenen tahansa työntekijän, riippumatta siitä millä nuorisotilalla on töissä, olisi helppoa ottaa menetelmä käyttöön. Mikäli menetelmiä olisi kirjattu ylös, olisi työntekijän helppo poimia sieltä menetelmiä yllättäviin ohjaustilanteisiin.

Työntekijää helpottaisi menetelmän käyttöön otossa se, että sitä on joku kokeillut käytännössä ja menetelmä on todettu hyväksi ja toimivaksi.

Jotta menetelmistä voitaisiin koostaa Internet sivusto, tulee erilaisia menetelmiä testata monipuolisesti. Menetelmiä olisi hyvä ensin testata tuttujen nuorten kanssa. Tämän jälkeen menetelmiä tulisi testata erilaisten ryhmien kanssa, jotta osattaisiin tunnistaa, millaiselle ryhmälle menetelmä toimii parhaiten. Kun menetelmää testataan erilaisten ryhmien kanssa, työntekijä sisäistää menetelmän ja osaa kuvata sen eri vaiheita mahdollisimman kattavasti. Työtiimin haastattelusta nousi esille, että usein ohjauksissa tyydytään vanhoihin, hyväiksi koettuihin menetelmiin, eikä uskalleta koittaa uutta. Uusien menetelmien kokeileminen olisi kuitenkin tärkeää oman ammatillisen kehittymisen kannalta. Tekemisen kautta nuorisotyöntekijät voisivat tiedostaa omat kehityskohteensa paremmin. Menetelmien testaamisessa nuorisotyöntekijä ottaa sen riskin, että ohjattava toiminta ei välttämättä sovi kyseiselle ryhmälle. Tämä vaatii työntekijältä rohkeutta, avoimuutta ja heittäytymiskykyä. Työntekijän on sallittava itselle myös mahdollisuus epäonnistua, sillä epäonnistumisistakin oppii aina uutta.

Jotta kaikkia nuoria voidaan auttaa mahdollisimman kattavasti ja ammattitaitoisesti, olisi erittäin suotavaa, että työntekijät jakavat osaamistaan ja tietoa. Vaikkakin opinnäytetyön tilaajat nostivat esille, että nuorisotyöntekijöiden tulisi kokeilla uusia menetelmiä tiloilla, joissa he käyvät paikkaamassa vakituisia työntekijöitä, on menetelmien testaaminen huomattavasti hyödyllisempää toteuttaa ja testata työntekijän vakituisella tilalla.

Jyväskylän nuorisopalveluille toteutettiin kehittämisprojekti keväällä 2013, jossa yhtenä tarkoituksena oli selvittää miten hyvin nuorisotilatyöntekijät ovat vuorovaikutuksessa nuorten kanssa, rakentaen dialogista kasvatussuhdetta, jolloin sosiaalinen vahvistaminen toteutuisi tai ainakin helpottuisi. Kehittämisprojektissa tutkittiin neljää eri nuorisotilaa ja projektin loppupuolella työntekijöille toteutettiin haastattelu, jossa koetettiin selvittää mitä sosiaalinen vahvistaminen on, miten sitä toteutetaan ja miten tunnistaa ne nuoret jotka tarvitsisivat sosiaalista vahvistamista enemmän. Vastauksia tuli hyvinkin monenlaisia. Tästä kyettiin päättämään, että nuorisopalveluiden työntekijöille ei ole aivan selvää mitä so-

siaalinen vahvistaminen on, millä menetelmillä nuorta voidaan sosiaalisesti vahvistaa ja miten nuoresta tunnistetaan sosiaalisen vahvistamisen tarve.

Niin kuin jo aiemmin tuli ilmi, sosiaalisen vahvistamisen tiimi oli sitä mieltä, että kaikki ammatillinen nuorisotyö on jo sinänsä sosiaalista vahvistamista. Sosiaalisen vahvistamisen käsite on hyvin laaja, eikä kaikki nuorisopalveluiden työntekijät ole tarkkaan perillä siitä, mitä kaikkea tämä käsite pitää sisällään. Sosiaalisen vahvistamisen käsitteen tutummaksi tuominen auttaisi sitä, että osattaisiin kiinnittää huomiota paremmin siihen, miten sosiaalista vahvistamista voisi avoimessa tilatyössä toteuttaa. Nuorisopalveluille voisi koostaa käsikirja sosiaalisesta vahvistamisesta, missä käsitettä ja siihen liittyviä menetelmiä avattaisiin. Myös työkokouksissa tulisi nostaa sosiaalisen vahvistamisen käsite esille ja käydä tähän liittyvää keskustelua kaikkien työntekijöiden kanssa. Työkokouksessa tulisi ensin käydä käsitteeseen liittyvää faktatietoa läpi ja tämän jälkeen keskustella ja jakaa kokemuksia käytännön työstä.

Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen on yksi asia, jota opinnäytetyössä ehdotetaan kehittämiseksi. Sosiaalisen vahvistamisen teoriassa nostetaan esille, nuoren tunteminen jossa kolme kasvattajaa kohtaa nuoren auttamiseksi. Nämä kolme kasvattajaa ovat siis koti, koulu ja nuorisotyö. Opinnäytetyöhön haastateltiin Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sosiaalisen vahvistamisen työtiimiä ja haastatteluissa moniammatillisuus ja yhteydenpito kodin kanssa nostettiin vahvasti esille. Haastateltavat totesivat, että nuorisotyö nuorisotilalla saa paljon uutta perspektiiviä, kun työntekijät tietävät miten nuorella menee kotona ja koulussa. Muut kasvattajat saavat myös uutta tietoa siitä miten nuorella missäkin elämän osa-alueella asiat toimivat. Täten, kasvattajat voivat jakaa ajatuksiaan ja tietojaan nuoresta, jolloin nuorta voidaan auttaa mahdollisimman monipuolisesti ja kattavasti.

Moniammatillisen yhteistyön lisäämiseksi nuorisotyöntekijöiden tulisi olla vielä aktiivisemmin mukana koulun erilaisissa tapahtumissa. Yksi tällainen kohtaaminen tapahtuisi kouluilla järjestettävässä vanhempainillassa. Vanhempainilloissa kaikki nämä kolme kasvattajaa kohtaisivat. Näin tietoisuus nuorisopalveluista vahvistuisi niin kouluissa kuin kodeissakin. Myös nuorisotiloilla erilaisten tapahtumien järjestäminen vanhemmille on hyvä kehittämisajatus. Näin nuorisopalve-

luiden toiminta tulisi tutuksi ja vanhempien kanssa voi käydä keskustelua nuoriin liittyen.

Haastateltavat nostivat esille myös erilaisia tilanteita, joihin on nuorten kanssa jouduttu, jossa huoltajien tunteminen olisi kaikille eduksi. Huoltajilla on usein heikko ymmärrys nuorisotyöstä ja nuorisotilatoiminnasta, joten tietoisuutta olisi hyvä lisätä, jotta avoimen nuorisotilatyön kasvatuksellisuus saavutettaisiin paremmin. Toivottavasti käyttöön tulleet nuorisokortit auttavat rakentamaan tätä siltaa kodin ja nuorisotyön välille. Tällä hetkellä nuorisopalveluille ei tiedettävästi ole yhteistyö vaikeuksia muiden palveluntarjoajien kanssa, joita ovat esimerkiksi seurakunta, alueelliset yhdistykset ja yritykset ynnä muut sellaiset riippuen aina nuoren tarpeista

8.2 Kuinka helpottaa työntekijää menemään uudelle tilalle?

Uuden työntekijän on helpompaa mennä tilalle, jos Nuorisopalveluiden työntekijät tuntisivat hyvin toisensa ja kaikki tilat olisivat entuudestaan tuttuja. Erilaiset alueiden väliset ryhmäytymis- ja tutustumisillat olisivat hyvä keino, jotta työntekijät tulisivat tutummiksi toisilleen. Tällaisissa illoissa työntekijät voisivat jakaa tietoa, kokemuksia ja erilaisia toimintamalleja, joita he omassa työssään toteuttavat. Tällaisissa tapaamisissa työntekijät voisivat myös jakaa sellaisia asioita, mitkä ovat pinnalla oman alueensa nuorten keskuudessa. Kun työntekijä menee tuuraamaan toista työntekijää, voisi tämä keskittyä näihin pinnalla oleviin asioihin omassa ohjaamisessaan. Työntekijälle on etu tietää mistä nuoret puhuvat, ja mitä nuorten keskuudessa juuri sillä alueella tapahtuu, jotta nuorisotyö on mahdollisimman ammatillista ja tavoitteita tukevaa. Uudelle tilalle menemistä helpottaisi se, että tilan toimintatavat olisivat entuudestaan tuttuja, eikä kaikki olisi työntekijälle täysin uutta. Toisten tiloihin ja siellä käyviin nuoriin tutustuminen madaltaisi kynnystä mennä toisen työntekijän tilalle töihin.

Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden työntekijät tuntevat luultavammin toisensa paremmin, mutta tärkeää toiminnan onnistumisessa on se, että työntekijät tulevat toimeen keskenään, autetaan toisia ja perehdytetään työhön oikein tarvittaessa. Kaiken kaikkiaan työntekijöiden on helpompaa työskennellä uusilla

tiloilla, jos ne olisivat edes hieman tuttuja ja toiset työntekijät olisivat tuttuja. Jos tämä ei ole mahdollista niin on erittäin tärkeää, että uudelle tilalle mentäessä työntekijät ovat avoimia molemmin puolin. On hyvä, jos vakituiset työntekijät esittelevät ja kertovat nuorista ja mahdollisesti nuoret esitellään, ainakin ohimennen jos ei muuten. Menetelmien testaamisesta tuli tunne, että pienikin tilan parempi tuntemus helpottaa tilalle menemistä huomattavasti.

Yksi hyvä menetelmä, millä voi madaltaa toisen tilalle menemistä, on myös se, että tilatyöntekijät tekisivät silloin tällöin työvuoroja muillakin kuin omilla tiloillaan. Vaihtelevuus voisi olla oman alueen sisäistä tai koko Nuorisopalveluiden tilojen välistä. Jos tarkoituksella vaihdelisiin silloin tällöin tilaa, millä työskentelee, on matalampi kynnyks mennä töihin tiloille, missä ei vakituisesti työskentele.

Haastattelussa sosiaalisen vahvistamisen työtiimi koki, että erilaiset palaverit kaikkien työntekijöiden kesken ovat hyviä ja esille nousee uutta tietoa, mutta olisi tämä Internet sivusto kuitenkin tarpeellinen.

9 Loppusanat

Tässä luvussa arvioidaan opinnäytetyön onnistumista. Ensin pohditaan sitä, kuinka opinnäytetyölle asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Tätä pohditaan opinnäytetyöntekijöiden näkökulmasta. Tämän jälkeen arvioidaan sitä, kuinka valitut tutkimusmenetelmät tukivat tavoitteen saavuttamista. Lopuksi arvioidaan myös sitä, kuinka parityöskentely onnistui ja kuinka opinnäytetyö tuki opinnäytetyöntekijöiden ammatillista kasvua.

9.1 Tavoitteiden saavuttaminen ja menetelmien valinta

Opinnäytetyön tavoitteina oli tutkia sosiaalista vahvistamista avoimessa tilatoinnassa sekä saada näkökulmaa siihen, millaista työntekijän on mennä uusille nuorisotiloille. Tutkimusmenetelmät tukivat opinnäytetyölle asetettuja tavoitteita hyvin. Sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelusta saatiin hyvin monipuolista tietoa ja näkemystä siitä, mitä on sosiaalinen vahvistaminen ja miten sitä

voi toteuttaa avoimessa tilatyössä. Menetelmien testaamisen ja havainnointien kautta saatiin myös hyvin tuotettua tietoa niin sosiaalisesta vahvistamisesta avoimessa tilatyössä kuin työntekijän mahdollisista tuntemuksista uudella nuorisotilalla. Kun tavoitteena oli saada tietoa siitä, millaista työntekijän on mennä uudelle nuorisotilalle, oli tärkeä saada siitä konkreettinen kokemus molemmille opinnäytetyöntekijöille. Sosiaalisen vahvistamisen menetelmien testauksessa saatiinkin tuotettua kokemus avoimen tilatoiminnan sosiaalisesta vahvistamisesta sekä uudella tilalla työskentelystä. Tutkimusmenetelmien ja lähdeaineiston avulla saatiin laajasti ja monipuolisesti tuotettua tietoa opinnäytetyön tavoitteiden ympärille.

Opinnäytetyön tavoitteisiin päästiin melko hyvin. Onnistuttiin tuottamaan laajasti erilaista tietoa ja näkökulmaa siitä, mikä on sosiaalisen vahvistamisen luonne avoimessa tilatoiminnassa. Sosiaalisen vahvistamisen menetelmien testaamisesta syntyi sellainen kokemus, ettei nuorille tuntemattoman henkilön kannata tehdä sosiaalista vahvistamista tällaisten menetelmien kautta. Sosiaalisen vahvistamisen työtiimin haastattelussa nousi esille, että itse menetelmät olivat ihan hyviä ja käyttökelpoisia, mutta he eivät näitä menetelmiä lähtisi tuntemattomien nuorten kanssa toteuttamaan. Tiimiläiset kuitenkin sanoivat, että tuttujen nuorten kanssa he voisivat omalla tilallaan tämänkaltaisia menetelmiä tehdä.

Haastattelu ja sosiaalisen vahvistamisen menetelmien testaaminen tukivat toisiaan hyvin. Menetelmien testaamisesta saatua tietoa pystyttiin pohjaamaan haastattelussa esille nousseisiin asioihin. Haastattelusta nousi esille hyviä näkökulmia ja tietoa, minkä avulla menetelmistä saatua tietoa ja kokemuksia pystyttiin tukemaan. Haastattelusta saatiin monipuolisesti tietoa juuri niihin asioihin, mitä kysyttiin. Tiimin jokainen paikalla ollut jäsen osallistui haastatteluun ja kaikki toivat esille oman näkemyksensä. Ryhmähaastattelu oli onnistunut valinta opinnäytetyön kannalta. Jyväskylän kaupungin nuorisopalveluiden sosiaalisen vahvistamisen työtiimi on erikoistunut ja perehtynyt tarkemmin sosiaaliseen vahvistamiseen ja tämän perusteella heidät valittiin haastateltaviksi. Tiimin jäsenet pystyivät hyvin kommentoimaan muiden kertomaa ja he täydensivät toisten kertomuksia hyvin.

9.2 Parityöskentely ja ammatillinen kasvu

Opinnäytetyö toteutettiin parityöskentelynä. Ohjaavat opettajat eivät nykyään enää suosittele parityöskentelyä opinnäytetyössä esimerkiksi erilaisten ongelmien välttämiseksi. Opinnäytetyön tekeminen pareittain tuntui kuitenkin luontevalta, koska kehittämisprojektit oli toteutettu keväällä 2013 samalle tilaajalle ja organisaatio oli tätä kautta entuudestaan tuttu. Opinnäytetyöntekijät ovat toteuttaneet yhdessä erilaisia projekteja ja kursseja jo ennen opinnäytetyötä, joten luottamus opinnäytetyön onnistumiseen oli suuri.

Opinnäytetyössä toteutetut menetelmät ja tutkimukset vaativat parityöskentelyä. Menetelmien havainnoiteja ei olisi voitu toteuttaa yksin. Havainnointikertoja oli opinnäytetyöntekijöillä yhtä monta kuin oli menetelmien testauksiakin. Toiminta jaettiin niin, että kaksi kertaa nuorten innostamista toimintaan ja kaksi kertaa havainnointia toisen työskentelystä ja nuorten reaktioista. Molemmat opinnäytetyöntekijät toteuttivat osansa, joten tältä osin toiminta toteutui.

Kuitenkin, opinnäytetyössä olisi voinut testata miten nuoret lähtisivät mukaan toimintaan, jos molemmat tekijät olisivat innostaneet heitä mukaan toimintaan samanaikaisesti. Tässä ei tulisi suoranaista havainnointia, vaan molempien tekijöiden täytyisi havainnoida innostamisen lomassa ja kirjata saatuja tuloksia yhteisen toiminnan toteutuksen jälkeen.

Parityöskentely toimi hyvin myös opinnäytetyön kirjoittamisen saralla. Koska opinnäytetyöntekijät ovat ennenkin tehneet töitä yhdessä, ovat toimintamallit tuttuja molemmille ja yhteisen sävelen löytäminen ei ole vaikeaa. Parityöskentelyssä voidaan vaihtaa ajatuksia ja ideoita, jolloin esille nousee asioita mitä yksin työskennellessä ei olisi tullut ajatelleeksi. Myös kirjalliset virheet ja työn rakenteelliset asiat on helpompi huomata ja työntekijät ovat kriittisempiä työlle. Osittain yhteistä aikaa opinnäytetyölle saattoi olla vaikeaa löytää erilaisten aikataulujen ja kontaktikurssien vuoksi, jolloin opinnäytetyön osia jaettiin ja kirjoitettiin

omilla tahoilla kun aikaa oli. Tapaamiskerroilla tehdyistä työstä keskusteltiin ja pohdittiin miten työ on edennyt, mikä on hyvää ja mitä tulisi muuttaa tai kehittää.

Kaiken kaikkiaan parityöskentely onnistui hyvin ja opinnäytetyöntekijät ovat tyytyväisiä parityöskentelyn valitsemisesta. Opinnäytetyö ja siihen valitut menetelmät vaativat parityöskentelyä.

Ammatillinen identiteetti alkaa muodostua jo heti opintojen käynnistyttyä. Identiteetti muokkautuu opintojen edetessä, kun opitaan lisää yhteisöpedagogina olemisesta ja siihen liittyvistä tärkeistä aiheista. Ammatillista kasvua siis tapahtuu läpi koko opintojen. Oma ammatillinen identiteetti muodostuu opiskeltujen asioiden ja niiden sisältämisen myötä. Jokaiselle opiskelijalle muodostuu oma käsitys siitä, millainen kasvattaja haluaa olla ja mitä näkee tärkeäksi omassa ammatti-identiteetissään.

Opinnäytetyö keskittyi yhteisöpedagogiopintojen kannalta kahteen todella merkittävään aiheeseen, nuorisotyöhön sekä sosiaaliseen vahvistamiseen. Molemmat aiheet ovat olleet erittäin keskeisessä asemassa läpi koko yhteisöpedagogiopintojen. Opinnäytetyön avulla päästiin tutustumaan tarkemmin molempiin aiheisiin. Nuorisotyö tuli monipuolisesti tutuksi. Myös Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut ja heidän toimintansa on nyt molemmille opinnäytetyön tekijöille tuttua. Sosiaalinen vahvistaminen on laaja käsite, eikä kumpikaan opinnäytetyöntekijä ollut aiemmin tutustunut kyseiseen aiheeseen näin laajasti. Sosiaalista vahvistamista lähestyttiin monesta eri näkökulmasta ja näin opinnäytetyön tekijöille käsite avautui ihan uudella tavalla. Aiemmin kumpikaan opinnäytetyöntekijöistä ei ollut tietoinen siitä, että mitä kaikkea sosiaalinen vahvistaminen sisältää ja millaisia erilaisia keinoja sitä on toteuttaa.

Ammatillista kasvua tuki myös hyvin se, että opinnäytetyö oli toiminnallinen. Opinnäytetyöntekijät pääsivät itse kokeilemaan työtä käytännössä. Sosiaalisen vahvistamisen menetelmien testaamisen kuului niiden suunnittelu, käytännön toteutus sekä arviointi ja analysointi. Opinnäytetyöntekijät saivat itse päättää siitä, millaista työtä tiloilla halutaan tehdä.

LÄHTEET

- Alasuutari, Pertti 2001. Johdatus yhteiskuntatutkimukseen. Helsinki: Gaudeamus.
- Alkula, Tapani & Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka 2002. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Juva: WS Bookwell Oy.
- Cantell, Matti (toim.) 2000. Monikulttuurisen nuorisotyön käsikirja. Jyväskylä: Gummerrus Kirjapaino Oy.
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko, Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja Kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Kemppinen, Pertti 1999. Nuoriso 2000. Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Hakapaino Oy.
- Komonen, Katja & Suurpää, Leena & Söderlund, Markus (toim.) 2012. Kehittyvä nuorisotyö. Helsinki: Hakapaino.
- Linnonsuo, Outi (toim.) 2004. Sosiaalisen nuorisotyön toimintamalleja. Turku: Turun kaupungin painatuspalvelut.
- Lundbom, Pia & Herranen, Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Helsinki: Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Purjo, Timo (toim.) & Kuusela Jani (toim.) 2009. Tappelusta jutteluun. Nuoren kohtaamisen taito. Tampere: Tampereen Yliopistopaino – Juvenes Print.
- Pylkkänen, Sanna (toim.) & Viitanen, Reijo (toim.) & Vuohelainen, Elsi 2009. Mitä on nuorisolan ehkäisevä päihdetyö? Laadukkaan päihdekasvatuksen tukimateriaali. Helsinki: Prveventiimi.
- Soanjärvi, Katariina 2011. Mitä on ammatillinen nuorisotyö? Nuorisotyön villiä kenttää kesyttämässä. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.
- Toikko, Timo & Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Toiviainen, Hanna 1988. Avoimen nuorisotoiminnan kasvatuksellisuus. Helsinki: Kansalaiskasvatuksen keskus r.y.
- Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2004. Toiminnallisen opinnäytetyön ohjaajan käsikirja. Tampere: Tammer-Paino Oy.
- Vehviläinen, Jukka 2002. Moniammatillinen nuorisotyö. Yksinäisten sankareiden ajasta tiimityöhön. Kauniainen: Nykypaino Oy.
- Allianssi 2013. Nuorisotyön ammattieettinen ohjeistus. Helsinki: Allianssi. Viitattu 9.11.2013. <http://www.alli.fi/binary/file/-/id/665/fid/1580>
- Jyväskylän kaupunki 2013. Alue- ja nuorisotilatyö. Jyväskylä: Jyväskylän kaupunki. Viitattu 10.11.2013. <http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/alue>
- Jyväskylän kaupunki 2013. Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut. Jyväskylä: Jyväskylän kaupunki. Viitattu 10.11.2013. <http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso>
- Jyväskylän kaupunki 2013. Jyväskylän kaupungin organisaatiokaaviot 2013. Jyväskylä: Jyväskylän kaupunki. Viitattu 10.11.2013. http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/62955_kasvun_oppimisen_palvelut_organisaatiokaavio_2013_1_.pdf
- Jyväskylän kaupunki 2013. Jyväskylän uuden sukupolven organisaatio. Jyväskylä: Jyväskylän kaupunki. Viitattu 10.11.2013. http://www.jyvaskyla.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/jyvaskyla/embeds/jyvaskylawwwstructure/54420_Kaupungininsinööri100512.pdf
- Jyväskylän kaupunki 2013. Nuorisokortti. Jyväskylä: Jyväskylän kaupunki. Viitattu 5.11.2013. <http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/kortti>
- Jyväskylän kaupunki 2013. Sosiaalinen vahvistaminen (SohVA). Jyväskylä: Jyväskylän kaupunki. Viitattu 6.11.2013. <http://www.jyvaskyla.fi/nuoriso/sosiaalinenvahvistaminen>

Oikeusministeriö 2013. Nuorisolaki. Helsinki: Oikeusministeriö. Viitattu 1.11.2013.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=nuorisolaki>

Terveiden ja hyvinvoinninlaitos 2013. Nuorisotyö. Helsinki: Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Viitattu 10.11.2013. http://www.thl.fi/fi_FI/web/kasvunkumppanit-fi/palvelut/nuorten/nuorisotyö